

nederlandsdagblad

JAARGANG 72 NR. 19.055 WWW.ND.NL REDACTIE@ND.NL 0342 411711

CHRISTELIJK BETROKKEN

Zedendaders helpen 3

Wachten in Berlijn 7

LEVEN
Woedend om eetgeluiden 8

12° 5 ↗ ☁

advertentie

"Het land dat ik achterliet, bestaat niet meer."

Besan, gevlucht uit Syrië

NL

STEPHAN BOL EN DANIËL GILLISSEN nd.nl/binnenland

Kerken staan in de rij voor asielhulp

... Kerken staan te trappelen om vrijwilligershulp te bieden aan vluchtelingen.

... In tal van plaatsen spelen christenen een grote rol bij het organiseren van activiteiten in de noodopvang.

► BARNEVELD

Wandelen, fietsen, een balletje trappen of uit eten. Voor activiteiten die voorkomen dat vluchtelingen de hele dag doelloos door de noodopvang slenteren, zijn landelijk duizenden vrijwilligers nodig. Kerken staan te dringen om mensen te leveren, blijkt uit gesprekken met betrokkenen. Kerk in Actie, de diaconale tak van de Protestantse Kerk,

is de afgelopen weken overspoeld door kerken die informeerden hoe ze een bijdrage kunnen leveren, vertelt woordvoerder Maurits van Stuijvenberg. 'Vrijwel elke kerk vroeg zich af op welke manier ze iets kon bijdragen.' Inmiddels bieden kerken zichzelf aan bij gemeenten, wanneer ze horen dat in hun plaats noodopvang komt. Bij alle grote opvanglocaties in Nederland spelen kerkelijke vrijwilligers een 'grote rol', aldus vluchtelingenspecialist Geesje Werkman van Kerk in Actie. 'Het geloof is een belangrijke motivatie om te willen helpen', merkt Van Stuijvenberg. 'En de kerk biedt het netwerk en de structuur om gemakkelijk een bijdrage te kunnen leveren.'

Werkman is 'overweldigd' door de hulp die kerken bieden. 'Het is meer dan ik van tevoren had durven denken.' Tegelijk wil ze niet doen alsof alles van kerkleden afhangt. 'Er zijn tal van vrijwilligers die vanuit een andere motivatie helpen. En in de kerk zijn ook mensen die afkerig zijn van vluchtelingen.' De achtergrond van de vrijwilligers in Utrecht is divers, is ook de indruk van Wim Datema, mede-initiatiefnemer van het vrijwilligersplatform Welkom in Utrecht. 'Veel mensen melden zich spontaan na oproepjes op Facebook voor een concrete hulpvraag. Maar ik moet zeggen dat de kerken een nadrukkelijke rol spelen in het organiseren van activiteiten. Zo krijg ik net in mijn

mailbox een aanbieding van een kerk in De Meern om veertig vluchtelingen op te halen voor een maaltijd.'

energie

'De beelden van vluchtelingen zorgen ervoor dat de vrijwillige energie in de samenleving omhoog spuit', duidt Lucas Meijs, bijzonder hoogleraar vrijwilligerswerk aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, het grote aanbod vrijwilligers. 'Er gebeurt iets, het raakt ons en we willen aan de slag. In tegenstelling tot de indruk die je soms kunt krijgen, is Nederland echt wel een land van mensen die om anderen geven.' Om die bereidheid om te zetten in vrijwilligerswerk, zijn veelal bestaande or-

ganisaties zoals kerken nodig, aldus Meijs. 'Dat kerken vooraan staan bij het leveren van vrijwilligers voor hulp aan vluchtelingen, komt doordat ze de juiste structuur hebben en over een fors aantal mensen beschikken die willen helpen en kunnen organiseren. Daar komt bij dat hulp aan vluchtelingen een thema is dat goed bij kerken past.' Een sportclub zou echter net zo goed het vrijwilligerswerk kunnen kanaliseren, aldus Meijs. 'Dat gebeurt nu nauwelijks, omdat dit thema niet specifiek sporters raakt. Maar wordt in Den Haag een groot hockeytoernooi georganiseerd, dan is het de sportclub die vrijwilligers levert en niet de kerk.'

► vervolg op pagina 2

NL

BEELD ANP / ROBIN VAN LONKHUIJSEN
Lego World wordt opgebouwd in de Jaarbeurs Utrecht. Voor de tentoonstelling, die van 20 tot en met 23 oktober te zien is, hebben meer dan twintig vrachtwagens ruim 14.000 kilo Lego-steenjes naar Utrecht gebracht. Op de tentoonstelling is onder meer een Lego-toren waaraan iedereen kan meebouwen. <

HERMAN VEENHOF nd.nl/sport

FIFA heeft topvrouwen nodig

► ZÜRICH

DE ETHISCHE COMMISSIE VAN DE WERELDVUETBALBOND FIFA PLEIT VOOR MEER VROUWEN IN DE TOP. BESTUURDERS MOGEN MAXIMAAL 74 ZIJN, DE PRESIDENT MAG HOOGSTENS TWAALF JAAR AANBLIJVEN.

Dat besloot de FIFA dinsdag in de vestingsplaats Zürich. De ethische commissie stelde dat onderzoek naar corruptie en machtsmisbruik binnen de FIFA mag

worden gecommuniceerd (de huidige interne regels bevelen geheimhouding). De transparantie van de FIFA moet groter worden. Domenico di Silva, die binnen de FIFA een andere hervormingscommissie leidt, pleit voor het benoemen van een onafhankelijk bestuurscomité, los van het dagelijks bestuur van de FIFA. De datum voor de voorzittersverkiezing blijft 26 februari 2016. Dat betekent dat

Michel Platini, de voorzitter van de Europese voetbalbond UEFA, waarschijnlijk kandidaat kan staan. De schorsing van negentig dagen, die de ethische commissie hem oplegde, eindigt net voor de inschrijvingsdatum. Drie andere kandidaten staan zwakker: prins Ali bin al-Hussein uit Jordanië en David Nakhid uit Trinidad en Tobago en waarschijnlijk ook Sjeik Salman bin Ebrahim al-Khalifa uit Bahrein. <

NL

ANP

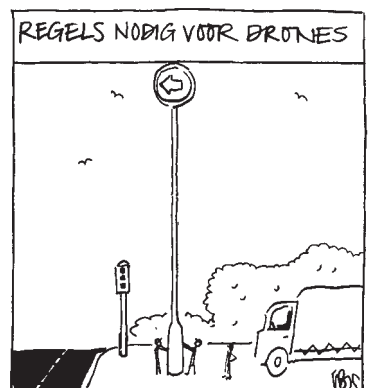
Weer een naheffing van EU: 446 miljoen

► DEN HAAG

Nederland moet opnieuw een forse naheffing betalen aan Brussel. Het gaat dit keer om 446 miljoen euro. Minister Jeroen Dijsselbloem (Financiën) heeft dat dinsdag aan de Tweede Kamer geschreven. Dijsselbloem had eerder al rekening gehouden met een nieuwe naheffing en daarvoor 612 miljoen euro gereserveerd. Vorig jaar oktober kreeg het kabinet van de Europese Commissie een netto naheffing van 643 miljoen euro opgelegd. Die leidde tot verbazing bij het kabinet en tot grote commotie in de Tweede Kamer. Uiteindelijk bleken de cijfers te kloppen en maakte Dijsselbloem het geld eind december over. De nieuwe naheffing is het gevolg van een nacalculatie van btw-afdrachten. <

WILLEKE

nd.nl/cartoons

PRIJS € 1,75 ZATERDAG € 3,00

Als Platini Blatter opvolgt, moet elke fluitschel klinken.

COMMENTAAR OP 3

NL

NATALIE RIGHTON / VK nd.nl/politiek

Mensenrechten: 'Zeg Jinping, nog één dingetje..'

... Het heikele thema van de Chinese mensenrechten tijdens staatsbezoeken staat weer volop in de belangstelling, nu Xi Jinping deze week in Londen is en onze koning zondag naar China vertrekt.

... Hoe kaart je zo'n gevoelig thema aan?

► DEN HAAG

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima zullen maandagochtend bij de ontvangstceremonie van hun staatsbezoek aan China met een dubbel gevoel tegenover president Xi Jinping en zijn

echtgenote staan. In de Grote Volkszaal in Peking zullen ze elkaar eerst hartelijk groeten uiteraard, waarna de koning de eeuwenlange goede betrekkingen tussen Nederland en China memoreert. Daarna wordt het gesprek ingewikkelder.

In het borstzakje van de koning zit namelijk ook nog een boodschappenlijstje van organisaties als Amnesty International. In een radiospotje en via krantenadvertenties is hij de afgelopen week persoonlijk opgeroepen om allemaal nare dingen te zeggen over de mensenrechtensituatie in China, de vrijheid van meningsuiting en het

opsluiten van andersdenkenden. Als het aan Amnesty ligt, haalt de koning het lijstje 'ergens tussen het toetje en de koffie' uit zijn borstzak. 'Zeg Jinping, nog één dingetje ...'

In de praktijk gaat dat niet gebeuren, weet Jaap de Hoop Scheffer, oud-minister van Buitenlandse Zaken. 'Met alle respect voor Amnesty, dan heb je van staatsrecht niets begrepen.' De koning kan geen dialoog beginnen over mensenrechten, omdat het een politiek veel te omstrede onderwerp is waarvoor ministeriële verantwoordelijkheid geldt. 'Dat is de taak van minister Koenders van Buitenlandse

Zaken en zelfs die zal diplomatiek zijn', zegt De Hoop Scheffer. Koenders zal rekening moeten houden met de miljarden euro's aan handelsbelangen tussen Nederland en China. Het staatsbezoek aan China is typisch zo'n gelegenheid waar de koopman en de dominee om voorrang strijden in de Nederlandse buitenlandpolitiek. Koenders – die samen met tweehonderd bedrijven meereist naar China – laat er geen twijfel over bestaan: 'Vanzelfsprekend zal ook tijdens het staatsbezoek aandacht worden besteed aan de mensenrechtensituatie in China.'

Maar de vraag dringt zich op: hoe verloopt zo'n gesprek en hoeveel nadruk ligt erop? In de praktijk wordt een bevriende wereldleider helemaal niet vermanend toegesproken, zegt een Brusselse politicus die veel in diplomatieke kringen verkeert. De kritiek wordt bijvoorbeeld 'in vragende vorm gebracht'. 'Dan vraagt de minister: 'Hoe gaat het met de mensenrechtensituatie in uw land?' Koenders gaat naar verwachting wel een stapje verder. 'Hij benoemt misschien concrete gevallen, zoals: Hoe is het met die ene dissident? Of: Wij vinden dat het niet goed gaat met de mensenrechten in Tibet.' <

NL

STEPHAN BOL EN DANIËL GILLISSEN nd.nl/binnenland BEELD GERT JAN PEDDEMORS

Catching Cultures Orchestra verzorgde in poppodium TivoliVredenburg een concert voor vluchtelingen, gecoördineerd door het vrijwilligersplatform Welkom in Utrecht.

Kerk Zaandam sneller dan gemeente

► vervolg van pagina 1

Spannende vraag is of kerken met hun organisatiekracht ook mensen van buiten de kerk aan vrijwilligerswerk kunnen helpen, vindt Meijs. In Zaanstad wel, vertelt Kees van der Pol van de protestantse Noorderkerk. Namens de gemeente coördineert hij het vrijwilligerswerk voor de vijfhonderd vluchtelingen in het tentenkamp. 'We hebben in onze kerk en andere kerken waarmee contacten bestaan een oproep gedaan voor vrijwilligers. De eerste honderd vrijwilligers kwamen uit de kerken, maar nu weet ik niet meer wat hun achtergrond precies is. Onder de 265 mensen die hun bijdrage leveren, zitten ook Marokkaanse families. Dagelijks krijgen we tweehonderd vluchtelingen over de vloer van de Noorderkerk, die schuin tegenover het tentenkamp staat.'

De gemeente Zaanstad is blij met de coördinerende rol van de kerk, zegt wijkmanager Judit Hin. 'De Noorderkerk kwam eerder uit de startblokken dan wij. De kerk was meteen open en ze hadden vrijwilligers beschikbaar. Als gemeente verwijzen we mensen die willen helpen door naar de kerk.' In Franeker ligt de coördinatie in handen van welzijnsorganisatie De Skûle, maar is de werving van vrijwil-

ligers afgelopen weekend via de kerken gegaan, zegt woordvoerder Berber Bonnema. 'Toen bekend was dat we tweehonderd vluchtelingen gingen opvangen, hebben we voorgangers benaderd met de vraag of zij een oproep wilden doen binnen hun kerkgemeenschap. We hadden de indruk dat christenen graag iets wilden betekenen. Binnen een dag hadden we 130 reacties. Op dit moment hebben we meer mensen dan we kunnen gebruiken.'

afspiegeling

Ook in Rijssen is de coördinatie en organisatie in handen van een lokale welzijnsstichting, Viavie. Nog voor de gemeente de crisisopvang bekendmaakte, was de stichting al benaderd om al het vrijwilligerswerk te inventariseren en coördineren.

In de afgelopen week hebben al ruim driehonderd individuele vrijwilligers en tal van organisaties en kerken zich aangemeld om activiteiten te organiseren. 'We hebben per vluchteling zeker drie vrijwilligers klaarstaan', zegt projectleider Inge Hiddink. Zij vormen een afspiegeling van de samenleving en worden niet gedomineerd door mensen uit de kerken, stelt ze. 'Helaas is de bereidheid om de ander te helpen zo

groot, dat niet iedereen in de praktijk ook iets zál doen.' Een aantal kerken organiseert los van de coördinatie een activiteit. Zo delen leden van de baptistengemeente donderdagavond toiletartikelen uit aan de 150 asielzoekers die in de noodopvang terechtkomen. Prima, vindt Hiddink, als er maar

afstemming plaatsvindt. 'Het is niet de bedoeling dat elke vluchteling Rijssen verlaat met drie tandenborstels.' Het is nog afwachten of de vluchtelingen op alle activiteiten zitten te wachten. 'Misschien komt er een groep die bekap is en denkt: laat ons lekker een paar dagen uitrusten.' <

RODE KRUIS EN VLUCHTELINGENWERK

Vrijwel alle gemeenten met noodopvang maken gebruik van de diensten van het Rode Kruis, vooral voor EHBO, gezondheidszorg en het gereedmaken van de opvangplekken. Gespecialiseerde vrijwilligers helpen ook het contact met familieleden in het land van herkomst te leggen. 'Wij richten ons vooral op zorg en het uitdelen van kussens, lakens en het opzetten van bedden. Zodat de vluchtelingen terecht kunnen en zorg krijgen. De rest van de hulp komt meer uit de samenleving zelf', zegt woordvoerder Gerald Rensink.

De achtduizend vrijwilligers van Vluchtelingenwerk Nederland zijn verspreid over alle asielzoekerscentra actief. Zij geven vooral voorlichting aan asielzoekers over de procedure en bieden een luisterend oor voor hun

verhalen. Los van die afgebakende rol pakken vrijwilligersinitiatieven andere taken op, zoals het organiseren van activiteiten, bijvoorbeeld een kookavond of voetbalwedstrijd. 'Wij moeten alle zeilen bijzetten om de hulp te leveren', zegt woordvoerder Annemiek Bots. Een paar duizend nieuw aangemelde vrijwilligers worden momenteel benaderd of zij in aanmerking komen voor het specifieke vrijwilligerswerk van Vluchtelingenwerk Nederland. Op locatie worden ook mensen geworven, ook vanuit kerken en andere vrijwilligersorganisaties. 'Je moet wel langere tijd beschikbaar zijn en een paar uur per week kunnen missen. Als je op een zaterdagmiddag bedden wilt uitklappen, kun je je beter bij de noodopvang melden.'

NL

RAOUL DU PRÉ / VK nd.nl/politiek

Brief aan asielzoekers: het is hier behelpen

► DEN HAAG

OVER DE DOOR DE VVD GEWENSTE DRASTISCHE VERSOBERING VAN DE ASIELOPVANG WERD HET KABINET HET VORIGE WEEK NIET EENS, MAAR NU IS ER DAN DE BOODSCHAP DAT HET HIER GEEN VETPOT IS.

In een brief die vanaf nu bij aankomst aan alle asielzoekers overhandigd dient te worden, schetst staatssecretaris Klaas Dijkhoff (Asiel) de gang van zaken in de noodopvang: slapen in sporthallen of tenten, lange wachttijden voor asielaanvragen en voorlopig geen uitzicht op hereniging met gezinsleden. Ook krijgen asielzoekers voortaan de tekst van de Nederlandse Grondwet 'om hen voor te lichten over de basisregels van onze samenleving'.

Van een 'ontmoedigingsbeleid' spreekt het kabinet niet. Dijkhoff beklemtoont dat hij vooral de 'vele vragen' wil beantwoorden die onder asielzoekers leven. Dat doet hij in het Engels, Frans, Arabisch, Russisch, Somalisch, Chinees, Farsi en Tigrinia. De kern van zijn boodschap: sorry, maar u zult zich voorlopig moeten behelpen. Dat doet hij in vijf punten.

Eén: 'Nederland heeft nu te weinig opvangplaatsen in normale opvangcentra. U krijgt daarom nu sobere opvang. Dat zijn bijvoorbeeld sporthallen of tenten, waar veel mensen in dezelfde ruimte slapen.'

Twee: 'Het is helaas niet mogelijk u op korte termijn te vertellen of u een asielvergunning krijgt (...) Het duurt nu bijna een halfjaar voor uw aanvraag in behandeling kan worden genomen.'

Drie: 'Als wordt besloten dat u niet mag blijven, moet u Nederland direct verlaten.'

Vier: 'Als u wel mag blijven, krijgt u een verblijfsvergunning (...) Op dit moment zijn er onvoldoende huizen beschikbaar (...), het is mogelijk dat u met anderen moet samenwonen in een containerwoning of omgebouwd kantoorpand.'

Vijf: 'Pas als u een vergunning heeft, kunt u een aanvraag indienen voor uw gezin. Het kan lang duren voordat u hierover duidelijkheid krijgt en uw gezin daadwerkelijk naar Nederland komt.'

Tweede en Eerste Kamer hadden het kabinet onlangs al om een dergelijke brief gevraagd. Een deel van het parlement zou ook graag een ontmoedigingscampagne zien, om mensen in de opvangkampen in Turkije en Libanon ervan te weerhouden hierheen te komen. Daar voelt het kabinet vooralsnog niet voor. Wel wordt in de Balkanlanden de boodschap verspreid dat de Nederlandse asielregeling niet openstaat voor mensen uit die regio en dat het dus geen zin heeft om hier asiel aan te vragen. Die boodschap wordt verspreid via de Nederlandse ambassades. <

NL

STEPHAN BOL nd.nl/binnenland BEELD ANP / EVERT-JAN DANIELS EN ND

Vrijwilligers helpen daders zedendelicten

Ophef op het Stadhuisplein in Leiden in 2014, tijdens een vergadering van de gemeenteraad over zedendelinquent Benno L.

... Zedendaders profiteren van begeleiding door vrijwilligers. Zij krijgen inzicht in hun gedrag en leren deel te nemen aan de samenleving.

... Promovenda Mechtild Höing maakt zich nog wel zorgen over de moeite die de delinquenten houden om een eigen vriendenkring op te bouwen.

► TILBURG

Kruip een pedofiel weer achter zijn computer? Hoe gaat hij om met zijn seksuele gevoelens? Maar ook: hoe redt een vrijgekomen zedendader zich in het sociale leven? Sinds 2009 biedt Reclassering Nederland zedendelinquenten die hun straf hebben uitgezeten vrijwilligersondersteuning aan. De vrijwilligers staan in een Cirkel voor Ondersteuning, Samenwerking en Aanspreekbaarheid (COSA) om de man of vrouw heen, om deze te helpen bij dit soort gevoelige en praktische vragen. Socioloog Mechtild Höing promoveert maandag aan de Universiteit van Tilburg op haar onderzoek naar de werking van de aanpak, die vanuit een Canadese kerk ontstond (zie kader).

Hoe werkt een COSA?

'In een COSA worden drie tot zes vrijwilligers gekoppeld aan een vrijgekomen zedendelinquent. Hij wordt geholpen zijn leven weer op te bouwen. Er worden gezamenlijk doelen opgesteld. De vrijwilligers geven tips en zitten erbovenop om te controleren of het kernlid ook serieus werk maakt van zijn gedragsverandering.'

Wat hebben deze mannen op hun kerfstok en komt dat ook ter sprake in de cirkels?

'Het zijn vrijwel allemaal mannen die veroordeeld zijn vanwege seksueel misbruik van kinderen of bezit van kinderporno. Alles is bespreekbaar, ook het gepleegde delict. En de vraag hoe de persoon zich nu redt op dat gebied. Zit

74 KRINGEN

Sinds 2010 zijn er 74 kringen rond vrijgekomen zedendaders ontstaan. Inmiddels zijn 27 kringen beëindigd. Tien omdat de begeleiding succesvol was afgerond, zeventien om een andere reden. Per 1 augustus bestonden er 47 lopende kringen. Er staan ruim honderd vrijwilligers op de wachtlijst om een vrijgekomen zedendader te begeleiden. Hun belangrijkste drijfveer is: mensen onderaan de maatschappelijke ladder helpen en tegelijkertijd de samenleving veiliger maken. Het project loopt nog te kort om recidivecijfers te berekenen, zegt promovenda Mechtild Höing. In Canada nam de recidive dankzij het project met 70 procent af. Höing verwacht dat er ook in Nederland een aanzienlijk afname zal zijn.

Mechtild Höing

je nog achter je computer? Mag ik even meekijken? Dat soort vragen.'

En? Werkt het COSA-programma?

'Ja. Vooral bij het aanleren van sociale vaardigheden en gedragsveranderingen die terugval moeten voorkomen, is het vrijwilligersnetwerk heel waardevol. Je ziet dat de daders veranderen en meer controle over hun gedrag krijgen. Ze leren praten over hun gedrag en oefenen hoe zij kunnen veranderen.

Een andere meerwaarde van het programma is dat hierdoor meer informatie wordt uitgewisseld. Tussen professionals, zoals de wijkagent en hulpverlener. Maar ook tussen de vrijwilligers en de begeleiding. Zij zien meer, of krijgen andere dingen te horen dan een therapeut. Stel dat er is afgesproken dat iemand geen internet-abonnement meer afsluit en een vrijwilliger treft een dongel (mobiel internet op de computer, red.) aan, dan kan die aan de bel trekken.'

Wat kan beter?

'Het lastigste blijkt steeds weer om deze mensen een eigen netwerk te laten opbouwen, los van het vrijwilligersnetwerk. Terwijl dat heel belangrijk is om iemand langdurig op het rechte pad te houden. Daar moet iets op gevonden worden.'

Wat maakt of breekt een succesvolle cirkel?

'De groepsdynamiek. Het is belangrijk dat er verschillende types personen in zitten die elkaar aanvullen. Van hen kan de zedendader uiteenlopende vaardigheden leren. Maar onderling moet het natuurlijk ook klikken. In een enkel geval loopt het daarop stuk en moet een nieuwe kring worden gevormd. Maar als een goede mix ontbreekt, kan de balans doorslaan naar te veel sociale steun en kunnen signalen van terugval gemist worden. Of er is juist te veel nadruk op controle en dan kruip er een sfeer van wantrouwen in de groep.'

Hoe representatief is de groep zedendaders die meewerkt?

'Het is natuurlijk een selectie van mensen die gemotiveerd zijn om niet in herhaling te vallen. Voor deze groep mensen werkt COSA ook het best. Tussen zedendaders zitten ook mannen die vrouwen met geweld misbruiken. Die moet je niet in een kring tussen vrijwilligers zetten. Maar veel kindmisbruikers zijn sociaal geïsoleerd en lopen juist daardoor risico te vervallen in hun oude gedrag.'

Als iemand niet wil meedoen, zegt dat dus ook veel over iemands intenties?

'Je mag hopen dat zo'n man veel intensievere begeleiding van de reclassering krijgt. De intentie die uitgaat van het openstellen voor zo'n kring van vrijwilligers, helpt vaak ook bij het krijgen van acceptatie in de samenleving. De ophef die ontstond toen Benno L. in Leiden ging wonen, bedaarde wat, toen de burgemeester kon zeggen dat er een netwerk van vrijwilligers om hem heen zou staan.' <

OOK GIJ, UEFA?

Mensen die mochten denken dat de verloedering bij de wereldvoetbalbond FIFA niet in die mate voorkwam bij de UEFA, de bond van Europese voetbalorganisaties, zijn de afgelopen week ruw uit hun dromen ontwaakt. Essentie van de nu weer naar boven gekomen feiten is dat geldzucht en belangrijk willen zijn niet alleen opgaat voor voetbalbonzen uit exotische landen. Met grote zakken geld of andere snuisterijen kunnen kandidaten voor internationale voetbalbesturen of toernooien stemmen kopen van landen in Afrika, Azië en Oceanië. Trinidad en Tobago heeft als staat de naamsbekendheid aanzienlijk weten te verhogen door het telkens maar weer genoemd worden als het om de woordcombinatie FIFA en corruptie gaat.

Nee, ook in Europa, waar mensen het goed hebben en de voetbalprimaten al rijk zijn, is sprake van corruptie en leugenachtig gedrag als een bedrog uitkomt. Duitsland is bezig met het gerechtelijk onderzoek naar de aankoop van het WK 2006 in dat land. Franz Beckenbauer, die toen de kar trok, ontkent, maar wordt niet breed geloofd. Sepp Blatter (aftredend voorzitter van de FIFA) en Michel Platini (voorzitter van de UEFA) werden op 8 oktober door de ethische commissie binnen de FIFA – ja, die geleding bestaat echt! – voor negentig dagen geschorst. Blatter is geen kandidaat meer en kan nu eindelijk van zijn zwitserleven gaan genieten. De Fransman Platini wil met nadruk nog wel meedoen, maar de kandidaatstelling voor de verkiezing op 26 februari eindigt op 26 oktober. Zonder een nieuwe truc kan Platini niet deelnemen.

De Engelse voetbalbond heeft al gesteld Platini niet te willen als opvolger van Blatter, met wie hij enorme ruzie heeft. Platini dacht Blatter te beschadigen door het verklappen van een bedrag dat hij in 2011 van de man zou hebben gekregen voor hand- en spandiensten in een veel eerder stadium. Nu blijkt dat hij geen bonnetjes kan laten zien en geeft hij toe dat het geld is overgemaakt op grond van een 'herenakkoord'.

Het is natuurlijk ongeloofwaardig als Platini Blatter zou opvolgen. Elke scheidsrechtersfluit ter wereld zou dan snerpnd moeten klinken. Maar als er genoeg geld wordt uitgedeeld en de andere kandidaten zijn zo zwak als de huidige vier die zich nu hebben gemeld, is Platini alsnog spekkoper.

De FIFA was dinsdag in vergadering bijeen. Gesproken werd over transparanter opereren, het terugdringen van corruptie en het maximeren van de termijn van de president op twaalf jaar. Maar de verkiezing van een voorzitter op 26 februari gaat door en al het onderzoek naar corruptie wordt binnen de eigen club gehouden. Er was al een verpletterend eerste resultaat te melden van de interne schoonmaak die FIFA nu op imponerende wijze doorvoert: de voetbalbonden van Koeweit en Thailand zijn tijdelijk afgeserveerd omdat ze niet 'onafhankelijk' van hun overheid zouden werken.

Herman Veenhof

“Als ik zag dat mijn partner een appel ging eten, ging ik snel naar de wc.”

►► zie Leven pagina 8: Laaiend van gesmak

nd contact

ALGEMEEN 0342 411 711
abonneservice@nd.nl
familiebericht@nd.nl
www.nd.nl

REDACTIE
redactie@nd.nl
kerk@nd.nl
opinie@nd.nl

VANDAAG IN LEVEN

Marktplaats: kleurrijke scooter ♦ Gek op retro meubels ♦ Sport: boulderen

TILLY DODDS nd.nl/buitenland

Asia Bibi in eenzame opsluiting na bedreiging

► MULTAN

ASIA BIBI, DE PAKISTAANSE CHRISTIN DIE WEGENS GODSLASTERING TER DOOD VEROORDEELD IS, ZIT SINDS KORT IN EENZAME OPSLUITING IN DE VROUWENGEVANGENIS VAN DE STAD MULTAN. HIERTOE IS BESLOTEN OMDAT NA DOODSBEDREIGINGEN GEVREESD WORDT VOOR HAAR LEVEN.

Dat hebben gevangenisfunctionarissen en mensenrechtenactivisten gezegd. Volgens een gevangenismedewerker zou een uitspraak van het Pakistaanse hooggerechtshof in een andere belangrijke rechtszaak over blasfemie bij sommigen zo veel woede hebben gewekt, dat de kans bestaat dat andere gevangenen of zelfs bewakers die op Bibi koelen. De uitspraak betreft de moord op Sal-

maan Taseer, de gouverneur van de provincie Punjab. Taseer, die zich sterk maakte voor versoepeling van de blasfemiewetgeving, werd in januari 2011 vermoord. Voor deze moord werd Mumtaz Qadri ter dood veroordeeld. Qadri ging in beroep, maar onlangs besloot het hooggerechtshof het doodvonnis overeind te houden, tot verwontardiging van fanatieke moslims.

Asia Bibi, moeder van vijf kinderen, werd in 2010 ter dood veroordeeld na een ruzie met islamitische vrouwen over water. Volgens de andere vrouwen zou zij de profeet Mohammed beledigd hebben. Bibi ontkent. Haar doodvonnis wekte internationaal verontwaardiging. Christenen en mensenrechtengroepen

begonnen acties voor haar vrijlating, tot dusver tevergeefs. Wel schortte het hooggerechtshof op 22 juli het doodvonnis tegen Bibi op.

Eind mei werd bekend dat ze ernstig ziek is. Volgens een gevangenismedewerker gaf Bibi bloed op en had ze grote moeite met lopen. Sindsdien is haar toestand verder achteruitgegaan.

'Haar leven is in gevaar vanwege haar gezondheid, de slechte hygiëne in de gevangenis en de aanwezigheid van fundamentalistische elementen daar', aldus de christelijke activist Shamaun Alfred Gill van de All Pakistan Minorities Alliance. Een verzoek om Bibi naar het ziekenhuis te laten overbrengen, zou zijn geweigerd. <

TILLY DODDS nd.nl/buitenland

Registratie drones moet luchtruim VS veiliger maken

► WASHINGTON

IN DE VERENIGDE STATEN KOMT EEN REGISTRATIEPLICHT VOOR DRONES. DIE MOET HET LUCHTRUIM VEILIGER MAKEN EN TEGELIJKERTIJD DE MENSEN OP DE GROND BETER BESCHERMEN. EEN DOOR DE LUCHTVAARTAUTORITEIT FAA EN HET MINISTERIE VAN TRANSPORT INGESTELDE TAAGGROEP ONDERZOEKT HOE DE REGISTRATIE GEREGELD MOET WORDEN.

Volgens de minister van Transport, Anthony Foxx, is met de invoering van de registratieplicht haast gemoeid: er vliegen steeds meer drones door het Amerikaanse luchtruim en sommige eigenaren daarvan gaan er niet altijd op verantwoorde wijze mee om.

'Het registreren van onbemande vliegtuigen zal helpen een cultuur op te bouwen van verantwoordelijkheid, vooral bij nieuwe gebruikers die nog geen ervaring hebben in het Amerikaanse luchtvaartstelsel. Het zal helpen de openbare veiligheid in de lucht en op de grond te beschermen', aldus minister Foxx.

Het is de bedoeling dat de registratieplicht ingaat vóór de komende Kerst. Drones zijn namelijk bijzonder populair kerstcadeautjes. De FAA verwacht dat in december in de VS ongeveer een miljoen van zulke onbemande luchtvaartuigen over de toonbank zullen gaan. Wellicht moeten niet alleen kopers van een nieuwe drone, maar ook degenen die er al een hebben, die laten registreren.

Het is aan de taakgroep om vast te stellen welke drones wel, en welke niet onder de registratieplicht komen te vallen. Dat zal afhangen van onder meer afmetingen en gewicht. Bij de registratie wordt geen onderscheid gemaakt tussen commerciële drones en hobbydrones. Speelgoeddrones hoeven waarschijnlijk niet geregistreerd te worden. De luchtvaartautoriteit staat op het standpunt dat onbemande luchtvaartuigen moeten kunnen worden geïdentificeerd en getraceerd door piloten en luchtverkeersleiders, bijvoorbeeld met behulp van identificatienummers en transponders.

incidenten

Zonder speciale toestemming mogen drones in de Verenigde Staten niet hoger vliegen dan 120 meter. Ook moeten ze minstens acht kilometer verwijderd blijven van luchthavens. Maar nogal wat drone-eigenaren lappen deze regels

aan hun laars, waardoor gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.

De regering-Obama is lange tijd terughoudend geweest met het maken van regels voor het gebruik van drones. Dat die er nu wel komen, is mede het gevolg van een toename van incidenten.

Hulpdiensten klagen dat ze door drones gehinderd worden bij hun werk. Zo zijn onlangs bij bosbranden in Californië brandweerlieden zich genoodzaakt hun blushelikopters aan de grond te houden, omdat drones het vliegen te gevaarlijk maakten. Ook zijn er op de grond mensen gewond geraakt doordat een drone neerstortte nadat hij tegen een gebouw was gevlogen. Criminelen hebben met onbemande vliegtuigjes verboden voorwerpen naar gevangenen gebracht. Verder zorgen drones voor irritatie bij mensen die zich bespioneerd voelen. Om die reden hebben boze burgers al drones met handvuurwapens uit de lucht geschoten.

De organisatie van persfotografen NPPA, die zo min mogelijk beperkingen wil voor haar leden, is het er in principe mee eens dat er een database van drones en drone-eigenaren komt, maar vraagt zich wel af of registratie helpt tegen onveilig gebruik. 'Stompzinnigheid is met wetten niet bestrijden', verklaarde NPPA-jurist Mickey Osterreicher tegenover de BBC.

Nederland

Ook in Nederland wordt nagedacht over regelgeving met betrekking tot drones. Toen in een debat in de Tweede Kamer vorige maand de SP aan staatssecretaris Wilma Mansfeld (Infrastructuur) de vraag stelde waar mensen eigenlijk terecht kunnen als ze schade hebben geleden door een drone, toonde de bewindsvrouw zich voorstander van regulering. 'Zomaar drones de lucht in sturen, kan niet', zei ze. 'De lucht moet geen speeltuin worden.'

Drones voor professioneel gebruik worden in ons land al geregistreerd. Dat zou volgens Mansfeld ook moeten gebeuren met hobbydrones. Een of andere vorm van examen voor dronegebruikers sloot ze niet uit.

Minister Ard van de Steur (Veiligheid) wil nog dit jaar de veiligheid rond drones in kaart brengen en een handleiding introduceren voor de handhaving van privacy tijdens het gebruik van drones. Hij acht de huidige regels voor privacy wel voldoende. <

BEELD AP / ALEXANDER KOTS

Gehavende iconen in een klooster in de plaats Maaloula, ten noorden van de Syrische hoofdstad Damascus. De iconen werden in april vorig jaar beschadigd door gevechten, toen Syrische regeringstroepen de oude christelijke stad heroverden op opstandelingen en aan al-Qaeda verbonden strijders. Het betekende een gevoelig verlies voor de rebellen, want het klooster staat op een belangrijk punt op de hoofdweg tussen Damascus en Homs, een van de eerste steden die in 2011 in opstand kwam tegen president Assad. <

ANP

Akkoord VS-Rusland over luchtruim Syrië

► WASHINGTON

De Verenigde Staten en Rusland zijn het eens over een pakket voorzorgsmaatregelen om 'veilig' doelen van ISIS te kunnen bombarderen in Syrië. Volgens het Pentagon is er dinsdag een memorandum ondertekend door beide landen. De precieze inhoud van dat document wordt niet openbaar gemaakt, maar wel dat het gaat om aanwijzingen voor de militairen om ongelukken te voorkomen. De Verenigde Staten en Rusland willen niet samen optrekken tegen ISIS. Ze strijden wel beide tegen deze jihadistische terreurbeweging, maar hebben daarnaast uiteenlopende belangen. De VS zijn tegen het regime van de zittende Syrische president Bashar al-Assad en ondersteunen de Syrische rebellen die tegen het regeringsleger strijden. Rusland daarentegen is juist al jarenlang een bondgenoot van Assad. <

BLOGS & BLADEN

RUURD UBELS nd.nl/buitenland

■ GEEN NOBELPRIJS VOOR MOSLIMS

Goede vraag: waarom winnen zo weinig moslims een Nobelprijs? Het Turkse weekblad *Zaman Vandaag* stelt de vraag. Vorige week kreeg de Turks-Koerdische Aziz Sançar de Nobelprijs voor de Scheikunde, maar daarmee staat de teller op slechts twaalf moslims. Sinds 1901 kregen 900 wetenschappers een Nobelprijs.

Moslims wonen vaak in ontwikkelingslanden waar relatief weinig geld wordt uitgegeven aan onderwijs, verklaart *Zaman Vandaag*. Dat ze meestal niet in Engelstalige landen werken en publiceren, telt eveneens mee. 'Niet onbelangrijk is ook dat veel islamitische landen zuchten onder de heerschappij van chaos en dictatuur.'

Zaman Vandaag citeert Spinoza (1632-1677): 'Vrijheid is een vereiste voor het bereiken van wetenschappelijke vooruitgang.'

■ BRITTEN TREUZELN BIJ UITGANG EU

The Economist heeft een bijlage over de Britse drang om de EU te verlaten. Bijna zeventig jaar nadat de conservatief Winston Churchill wenkend sprak over 'een verenigde staten van Europa' en ruim veertig jaar nadat de Britten daadwerkelijk zijn toetreden, debatteren 'de onwillige Europeanen' over een Brexit. Niet doen, waarschuwt het liberale week-

blad: Londen kan niet zonder Brussel. 'Wanneer niet-EU-lidstaat Groot-Brittannië toegang wil houden tot de Europese markt, moet het nagenoeg alle EU-regelgeving overnemen.' En wanneer de Unie een handelsovereenkomst sluit met een niet-EU-land, wordt Groot-Brittannië straks van de voordelen uitgesloten.

De EU is toe aan een grondige hervorming, spreekt *The Economist* premier David Cameron na. Maar dreigen met een Brexit helpt daar niet bij. 'De slechtste manier om veranderingen teweeg te willen brengen, is treuzelen bij de uitgang.'

■ NA DE NEUSHOORNS DE OLIFANTEN

In *Time* een probleem van heel andere orde: de stropers die het in Zuid-Afrika hebben voorzien op neushoorns. Werden er in 2007 nog dertien illegaal gedood, in 2014 waren het er al 1215. Met de

hoorns worden kapitalen verdiend, vooral in Azië waar sommigen denken dat het ivoor ingrediënt bevat voor medicijnen tegen aids.

'De stropers zullen pas stoppen als alle neushoorns dood zijn', vreesst Leitha Mkhabele, een 22-jarige vrouw die samen met andere vrouwelijke rangers de stropers bestrijdt. 'Na de neushoorns zullen zij zich op de olifanten storten. Als die uitgeroeid zijn, zullen ze een ander doelwit zoeken.'

Sommige mensen vragen zich af, waarom de Zuid-Afrikaanse overheid niet overgaat tot het fokken van neushoorns, hun hoorns afzaagt (die daarna weer aangroeien) en deze legaal op de markt brengt. Zo neem je stropers de wind uit de zeilen. *Time* geeft geen antwoord.

■ NIET OVERAL EEN JANBOEL

Altijd makkelijk: generaliseren. Maar in het geval van 'de opkomende markten' (vaak ontwikkelingslanden die economisch fors groeien) onzinnig, schrijft Marcel de Boer in zijn blog op economie.nl. 'Ineens hebben ze allemaal een kredietbel geblazen en is het overal een politieke janboel.'

De Boer geeft het voorbeeld van Peru, dat het helemaal niet verkeerd doet. 'Niet alle landen staan er zo slecht voor als Brazilië, Venezuela of Rusland.' tips? Mail naar wereld@nd.nl

REDACTIE RD nd.nl/buitenland BEELD FACEBOOK

Kerken Atjeh weg onder druk moslims

► BANDA ATJEH

ONDER DRUK VAN MOSLIMS HEBBEN POLITIETROEPEN DRIE KERKEN IN DE INDONESISCHE PROVINCIE ATJEH MET DE GROND GELIJKGEMAAKT. DUIZENDEN CHRISTENEN ZIJN OP DE VLUCHT GESLAGEN NA GEWELD VAN EXTREMISTISCHE MOSLIMS.

©RD, bron: Graphic News

Met mokers verwoestten lokale veiligheidsfunctionarissen maandag twee kleine protestantse kerken en een rooms-katholieke kerk in het district Atjeh Singkil, melden verschillende Indonesische bronnen. Kerkleden keken huilend toe. Als reden voor de afbraak van de kerken gaf een lokale bestuurder aan dat de bouwvergunningen ervan niet zouden kloppen. Deze dagen worden naar verwachting nog zeven kerken met de grond gelijkgemaakt.

Pastor Erde is een van de vele christenen die slachtoffer zijn geworden van extremistische moslims. Zijn kerk is in brand gestoken. 'We willen onze kerk terug om daar God te kunnen aanbidden', verklaarde hij volgens de organisatie Open Doors, die opkomt voor geloofsvervolgden.

Gomar Gultom, van een koepelorganisatie voor Indonesische kerken, uitte maandag op een persconferentie kritiek op de lokale overheid van Atjeh, die het geweld toestond. 'Zelfs als het geweld tegen christenen stopt, krijgen veel kerken nog geen bestaansrecht.'

Een groot deel van de christenen uit Atjeh heeft de afgelopen dagen de provincie verlaten en een veilig heenkomen gezocht elders op het eiland Sumatra. Open Doors noemde zaterdag, op basis van informatie van predikanten en kerken op Atjeh, het getal van achtduizend. De *Jakarta Post* hield het bij vierduizend. Het verschil kan, volgens Klaas Muurling, woordvoerder van Open Doors, veroorzaakt worden doordat de *Jakarta*

Politietroepen slopen een kerk in de provincie Atjeh. Als reden voor de sloop geven lokale bestuurders aan dat de bouwvergunningen niet zouden deugen.

Post het probleem wellicht wil bagateliseren. De gevluchte christenen hebben onderdak gevonden in tenten en in kerken en scholen. 'De vluchtelingen leven daar in grote armoede en hebben dringend schoon drinkwater, eten, kleding, babyvoedsel, dekens en medicijnen nodig', zegt de Open Doorsmedewerker. Het is gevaarlijk om hen te bereiken. 'Hulpverleners moeten over een smalle en zeer beschadigde weg door de jungle. De hoofdweg is onbegaanbaar, want moslimextremisten houden de grens in de gaten. Ze hebben de opdracht gekregen om alle passerende christen te doden.'

oproep president

De Indonesische president Joko Widodo heeft het geweld veroordeeld en roept

alle partijen op te stoppen met aanvallen en vernielingen. De president heeft de verantwoordelijke minister en de chef van de nationale politie opdracht gegeven verdere vernielingen te voorkomen en voor rust in de provincie te zorgen.

De onlusten braken uit nadat islamitische (jeugd)groepen (Islamic Defenders Front en the Aceh Singkil Islamic Care Youth Students Association) eerder deze maand hadden gevraagd om de sloop van kerken zonder vergunning.

De vernieling van de kerken volgt op een week vol geweld van moslims tegen christenen en van vernieling van kerken.

Vorige week dinsdag trok een groep van zevenhonderd moslims naar het dorp Suka Makmur en stak daar de kerk in

brand. Bij de rellen die toen tussen de groep moslims en christenen ontstonden, kwam een moslim om het leven en raakten anderen gewond. De politie arresteerde tientallen mensen en de Indonesische regering zette het leger in om de onrust te bezweren. Inmiddels zijn er ook 250 politieagenten ingeschakeld om het gebied verder te beveiligen.

Vanwege de toename van het aantal extremistische moslims, is het niet waarschijnlijk dat christenen in Atjeh nog toestemming krijgen om samen te komen. Het merendeel van de Indonesiërs hangt een gematigde vorm van de islam aan, maar in de noordwestelijke provincie Atjeh op Sumatra hebben fundamentalisten de macht. In Atjeh geldt de sharia. <

EU

ANP nd.nl/buitenland

Aanklager ziet geen heil in vervolging Marine Le Pen

► LYON

DE AANKLAGER VAN HET OPENBAAR MINISTERIE (OM) IN FRANKRIJK VINDT NIET DAT MARINE LE PEN MOET WORDEN VERVOLGD VOOR EEN OMSTREDEN UITSPRAAK DIE ZE VIJF JAAR GELEDEN DEED.

De leidster van de extreemrechtse partij Front National vergeleek in 2010 islamitische straatpredikanten met nazi's. Volgens de aanklager was die uitlating weliswaar 'schokkend', maar tegelijkertijd onderdeel van 'het recht op vrijheid van meningsuiting'.

De 47-jarige politica deed haar omstreden uitspraak tijdens een bijeenkomst in Lyon, toen haar partij werd bekritiseerd vanwege de felle houding tegenover immigratie en de radicale islam. 'Sorry, maar als we het hier over de Tweede Wereldoorlog moeten hebben, als we het dan toch over bezetting moeten hebben, dan moeten we het hebben over die straatpredikanten', zei Le Pen toen. 'Zij maken zich duidelijk schuldig aan bezetting. Ze houden de buurten in hun macht en stellen religieuze wetten in. Er zijn geen tanks, geen soldaten, maar toch is het een vorm van bezetting. Dat onderdrukt de mensen hier.' Le Pen werd aangeklaagd voor het aanzetten tot discriminatie van religieuze overtuigingen van mensen.

Ze moest zich dinsdag verantwoorden voor de rechter, nadat de zaak al verschillende keren was aangehouden. In december schoven rechters de zaak nog terzijde, maar anti-racismegroepen dienden een nieuwe klacht in, waarna de zaak toch weer werd heropend. De aanklager vindt echter dat Le Pen moet worden vrijgesproken. <

NL

ANP

428 nabestaanden naar reconstructie MH17

► DEN HAAG

Ruim vierhonderd nabestaanden hebben afgelopen week de reconstructie van het vliegtuig van vlucht MH17 bezocht. Dat heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) dinsdag laten weten. In totaal 428 nabestaanden meldden zich op de luchtmachtbasis Gilze-Rijen, waar de reconstructie van de wrakstukken van het toestel van Malaysia Airlines is te zien. <

ANP

In Syrië ontvoerde pater nog in leven

► RAQQA

De Italiaanse jezuietenpater Paolo Dall'Oglio die meer dan twee jaar geleden in Syrië werd ontvoerd, is in volgens rebellen nog steeds in leven. De geestelijke is in handen van ISIS, meldde dinsdag het Syrische Observatorium voor de Mensenrechten. De mensenrechtenorganisatie beroept zich op een getuigenis van een afvallige ISIS-aanhanger. Die heeft verklaard de pater persoonlijk te hebben gezien in een gevangenis ten westen van de stad Al-Tabka. Dall'Oglio werd in 2012 uitgewezen wegens kritiek op het Syrische regime, maar hield zich vervolgens in rebellengebied op. In juli 2013 werd hij ontvoerd in de provincie Ar Raqqa, toen hij probeerde te bemiddelen tussen radicale rebellen. Paolo Dall'Oglio was abt van het gemengde oecumenische Deir Mar Musa-klooster, ten noorden van Damascus. <

DANIËL GILLISSEN nd.nl/geloof BEELD WIKIPEDIA

Sloop dreigt voor kerk Heeswijk

► HEESWIJK

SLOOP DREIGT VOOR DE NEGENTIENDE-EEUWSE WILLIBRORDUSKERK IN HET BRABANTSE HEESWIJK.

Voor de restauratie is 1,4 miljoen euro nodig, maar dat geld heeft het kerkbestuur van de parochie niet. 'Als elk huishouden in Heeswijk nu 1500 euro bijdraagt, kunnen we de kerk behouden', zegt pastoor Joost Jansen. 'Maar dat is niet realistisch.'

De kerk is nog in gebruik. Elk weekend trekken de vieringen ongeveer 75 mensen. Op minder dan een kilometer staan twee andere grote kerken. Op termijn wordt de Willibrorduskerk dan ook afgestoten.

Doordat het rooms-katholieke kerkgebouw uit 1895 in slechte staat verkeert, is het lastig een andere bestemming voor het gebouw te vinden, zegt Hans Gunter van het Monumentenhuis Bra-

De Heeswijkse Willibrorduskerk uit 1895 verkeert in slechte staat.

bant. 'Er is een fors probleem. Geen enkele investeerder wil in dit gigantische gat springen. Een nieuwe gebruiker neemt de financiële last van de restau-

ratie niet op zich.' Overheids subsidie is er niet of nauwelijks. Door het slechte vooruitzicht komt sloop in beeld. Pastoor Jansen heeft de

hoop nog niet helemaal opgegeven, maar als hij de opties langs loopt, moet hij concluderen dat het 'moeilijk' wordt de kerk te behouden. Bij sloop wil Jansen de toren graag behouden. 'Die is beeldbepalend voor het dorpsgezicht.' Het gebouw is nog wind- en waterdicht. Jansen vreest het moment dat de leien van het dak waaien. 'Dan is het niet meer veilig.' Om nog een kans te maken de kerk te behouden, moet het gevoel van urgentie nu echt in het dorp gaan leven, aldus Gunter. 'Wellicht dat dan nog een creatieve manier wordt gevonden de restauratie te financieren.' In de jaren zestig en zeventig zijn tal van negentiende-eeuwse kerken gesloopt. Nadien is dat nauwelijks meer voorgekomen. In Weesp heeft de gemeenteraad ingestemd met de sloop van het schip van de Laurentiuskerk uit 1875. De toren blijft behouden. <

NL

Tot 7 jaar cel geëist in Haags jihadproces

Het Openbaar Ministerie heeft dinsdag tot zeven jaar geëist tegen negen verdachten in het grote Haagse jihadproces. De hoogste straf werd geëist tegen Azzedine C. Volgens justitie was hij de aanjager en leider van de groep die volgens het OM mensen wilde opruien tot geweld. Tegen Rudolph H. werd zes jaar geëist en tegen Oussama C. vijf jaar. Het OM ziet ook hen als hoofdverdachten. Justitie stelt dat H. de 'mediaman' is geweest van het gezelschap. <

Ook machinekamer Flinterstar leeggepompt

Bergers zijn bezig met het oppompen van de olie uit de machinekamer van de gezonken Nederlandse tanker Flinterstar. Er stroomt nog steeds een kleine hoeveelheid olie uit het wrak, dat ligt bij het Vlaamse Zeebrugge. Afgezien van de machinekamer moeten in totaal vijf olietanks worden leeggepompt. Bij drie is dat al gebeurd. De voorbereidingen voor de vierde zijn aan de gang. Met het leegpompen van tank vier wordt mogelijk dinsdagmiddag of de komende nacht begonnen, zei een woordvoerder van de Belgische staatssecretaris voor de Noordzee Bart Tommelein. <

BEELD ANP

Oktober is sinds 23 jaar niet zo koud

De afgelopen dagen waren de koudste oktoberdagen sinds 1992. Dat meldde Weeronline dinsdag. Tussen 11 en 20 oktober kwam de gemiddelde temperatuur uit op 7 graden, tegen normaal 10,6. Dat is opvallend omdat oktober vorig jaar met gemiddeld 13,4 graden juist een van de zachtste oktobermaanden was sinds het begin van de officiële metingen in 1901. De hoogste temperatuur, 24,3 graden, werd toen op 18 oktober behaald in het Limburgse Ell. <

Tien jaar cel voor doden Utrechtse kaasboer

Een 47-jarige dakloze man moet tien jaar naar de gevangenis omdat hij in mei vorig jaar de Utrechtse kaasboer Kees Witteveen (76) heeft doodgeslagen. De man zat sinds februari van dit jaar al een straf van vijf jaar uit wegens een gewelddadige overval en wapenbezit. Hij kan nu dus vijftien jaar worden vastgehouden. Het is de voor de rechtbank in Utrecht een raadsel gebleven waarom de dakloze de kaasboer dood sloeg, zo bleek dinsdag uit de uitspraak. Hij woonde tijdelijk bij de kaasboer. <

Meer Nederlandse waarnemers in Oekraïne

Het kabinet stuurt negen nieuwe politiefunctarissen naar Oekraïne. Ze gaan daar als waarnemer werken voor de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. De ministers Koenders (Buitenlandse Zaken) en Van der Steur (Veiligheid en Justitie) hebben dat dinsdag bekendgemaakt. De missie ziet toe op een wapenstilstand en terugtrekking van zware wapens. <

Ex-tbs'er bedreigde mogelijk meer vrouwen

De 38-jarige Leeuwarder die maandag op straat een 68-jarige vrouw met een fles dood sloeg en een 23-jarige vrouw zwaar verwondde, heeft mogelijk nog twee andere vrouwen bedreigd en mishandeld. Dat heeft de politie laten weten. De man is een ex-tbs'er die voor geweldsincidenten zijn straf heeft uitgezeten. Ook een 27-jarige vrouw uit Drachten kwam maandagavond naar het bureau, omdat ze eerder die dag bij een parkeerplaats in Leeuwarden van achter was aangevallen door een onbekende man. Daarna meldde ook een 48-jarige vrouw uit Leeuwarden zich bij de politie. <

BEELD ANP

Vondt tweede dode baby in Heerhugowaard

De politie heeft in Heerhugowaard een tweede dode baby gevonden. Op 8 oktober was al een dode baby in een tas gevonden aan de Schelde. Tijdens het onderzoek dat volgde in een woning in deze straat is nog een lichaampje van een baby gevonden. Het eerste kind, in de tas, werd op straat gevonden. Op welke dag het tweede kind precies is aangetroffen maakt de politie niet bekend. Welzijnsorganisaties waren dinsdag in de wijk aanwezig om mensen op te vangen. Burgemeester Han ter Heegde gaat woensdagmiddag de wijk in om te praten met de bewoners. <

Iets meer inschrijvingen universiteiten

Het totaal aantal inschrijvingen aan universitaire opleidingen is dit jaar met ongeveer 1,5 procent gestegen tot circa 257.000 studenten. Dat blijkt uit voorlopige cijfers van de Nederlandse universiteiten. Vooral de sectoren techniek en natuur zijn populair, met respectievelijk 11 en 9 procent meer inschrijvingen. Ook breder samengestelde opleidingen zoals Liberal Arts & Sciences (plus 10 procent) doen het goed. Taal & cultuur (min 6 procent), gezondheid (min 5 procent) en gedrag & maatschappij (eveneens min 5 procent) zijn dit jaar minder in trek. <

EU

Spoorstaking België ook gevoeld in Antwerpen

De spoorstaking in België veroorzaakte dinsdag vooral overlast in Wallonië, maar ook het treinverkeer tussen Antwerpen en Brussel ondervond hinder. Dat liet de Belgische spoorvervoerder NMBS weten. Het is al de achtste stakingsdag van dit jaar op het Belgische spoor. Het gaat maandag en dinsdag om regionale stakingen, georganiseerd door de Waalse afdeling van de socialistische vakbond ACOD Spoor. <

Pegida verontschuldigt zich voor Pirinççi

Pegida-voorman Lutz Bachmann heeft zich verontschuldigt voor het optreden van de Duits-Turkse schrijver Akif Pirinççi bij de betoging van de anti-islam-beweging in Dresden maandagavond. Die had tijdens een toespraak met zijn opmerkingen over de migrantenproblematiek veel ophef veroorzaakt. Vooral de zin waarin Pirinççi zegt 'dat er natuurlijk andere alternatieven zijn, maar dat de concentratiekampen helaas buiten gebruik zijn', veroorzaakte commotie. Het Duitse Openbaar Ministerie heeft een onderzoek ingesteld naar de toespraak. Pirinççi wordt verdacht van opruiing. <

BEELD AP

EU-lidstaten leveren 291 grensbewakers

Negentien lidstaten van de Europese Unie leveren 291 grensbewakers die direct worden ingezet in Italië en Griekenland. Het EU-agentschap voor grensbewaking Frontex vroeg vorige maand om 775 mensen, maar de EU-landen kwamen in eerste instantie nauwelijks met toezeggingen. Op de EU-top van vorige week beloofden de regeringsleiders hun belofte na te komen om er alles aan te doen de vluchtelingencrisis het hoofd te bieden. <

Duitse politie rolt internationale bende op

Met een inval in meer dan honderd huizen en kantoren heeft de politie in Duitsland een internationale bende autodieven opgerold. De verdachten hadden het behalve op auto's ook gemunt op hoogwaardige auto-onderdelen zoals navigatiesystemen en airbags, aldus de politie in Essen dinsdag. De politie heeft meerdere verdachten in deze zaak aangehouden. Bij de invallen waren honderden politiemensen betrokken in Noord-Rijnland-Westfalen, Baden-Württemberg, Nedersaksen, Saksen-Anhalt en Hessen. <

Slovenië zet leger in voor grenscontroles

De Sloveense regering wil het leger inzetten voor de controle van de grenzen, omdat de grenspolitie dit niet meer alleen aankan. Dat zei de Sloveense premier Miro Cerar dinsdag. Een wetsvoorstel over de inzet van het leger werd dinsdag in het parlement besproken. Slovenië roept de lidstaten van de Europese Unie op te helpen bij de aanpak van de migrantenproblematiek. Slovenië heeft maandag circa achtduizend vluchtelingen ontvangen. Van die groep zijn er circa tweeduizend naar Oostenrijk doorgereisd. <

Israël houdt leider Hamas aan op Westbank

Israëlische militairen hebben dinsdag Hassan Youssef opgepakt, een prominent leider van de militante Palestijnse beweging Hamas op de Westelijke Jordaanoever. Youssef is aangehouden, omdat hij openlijk zou hebben opgeroepen tot aanslagen op Israël. Youssef is opgepakt in Ramallah. Volgens de Israëlische krant Haaretz hebben militairen ook ruim dertig andere Palestijnen aangehouden. <

Assad mag ook van Turkije aan blijven

Van Turkije mag Bashar al-Assad aan blijven als president van een transitie-regering in Syrië, als hij maar belooft daarna af te treden. Twee hoge Turkse regeringsfunctionarissen zeiden dat dinsdag tegen persbureau Reuters. Die overgangsregering zou maximaal zes maanden aan de macht mogen blijven. Eind september liet de Britse premier David Cameron al weten dat Assad wat hem betreft aan mocht blijven als hoofd van een transitie-regering. Ook bondskanselier Angela Merkel van Duitsland heeft gezegd dat er misschien toch moet worden gepraat met Assad. <

Groot-Brittannië: 13.000 ISIS-strijders in Irak

Groot-Brittannië denkt dat er tussen de 10.000 en 13.000 strijders van Islamitische Staat (ISIS) actief zijn in Irak. Dat zei de Britse minister van Buitenlandse Zaken Philip Hammond dinsdag. De bewindsvaandelaar voegde eraan toe dat behalve Islamitische Staat en Al Nusra-strijders er naar schatting zo'n 80.000 oppositiestrijders zijn in het naburige Syrië. 'Dat is de meest recente schatting die ik heb', hield hij parlementariërs voor. Hoe hij aan deze schatting komt, vertelde hij er niet bij. <

Canadese premier Harper erkent verlies

De Canadese premier Stephen Harper heeft dinsdag zijn nederlaag toegegeven. De Conservatieve Partij van de premier heeft flink verlies geleden in de parlementsverkiezingen maandag. De Liberale Partij is er met de winst vandoor gegaan en levert waarschijnlijk de nieuwe premier: Justin Trudeau (foto). Volgens de laatste cijfers heeft de Liberale Partij 175 zetels, terwijl de Conservatieven blijven hangen op 95. De Nieuwe Democratische Partij (NDP) heeft 31 zetels in bezit. <

BEELD AP

Leukemie bij oud-medewerker Fukushima

Een oud-medewerker van de Fukushima-kerncentrale in Japan heeft leukemie gekregen door radioactieve straling die vrijkwam na de tsunami en aardbeving van 2011. Dat heeft het ministerie van Gezondheid dinsdag gemeld. Het is voor het eerst dat de Japanse autoriteiten bevestigen dat een persoon leukemie heeft opgelopen door blootstelling aan radioactieve straling van Fukushima. Dat gebeurde tussen oktober 2012 en december 2013 tijdens schoonmaakwerkzaamheden. <

€

Miljoenen betalende gebruikers Apple Music

Apple Music, de nieuwe muziekdienst van technologiegigant Apple, heeft meer dan 6,5 miljoen betalende gebruikers. Dat zei Appletopman Tim Cook dinsdag. Cook sprak tijdens een technologieconferentie in het Californische Laguna Beach. Naast de 6,5 miljoen betalende klanten, zijn er ook nog eens 8,5 miljoen die gebruik maken van de gratis proefabonnement. Dat geeft de dienst 15 miljoen gebruikers. Apple zal verder komende zaterdag een 24 uur-winkel openen in China, zei Cook. <

Air France-KLM laat vooral Transavia groeien

Air France-KLM voert zijn capaciteit de komende winter met 1,5 procent op. De groei vindt vooral plaats bij budgetdochter Transavia, waar ruim 9 procent meer stoelen worden ingezet, maakte de Frans-Nederlandse luchtvaartcombinatie dinsdag bekend. Naast de groei van Transavia wordt de capaciteit op langeafstandsvluchten met 1,7 procent uitgebreid. Vooral vluchten naar Noord-Amerika en het Caraïbisch gebied worden opgevoerd. Eerder werd al gemeld dat onder meer de KLM-vlucht naar het Japanse Fukuoka wordt geschrapt. <

Canada laat weer Europees rundvlees toe

De Canadese regering staat de import van rundvlees uit Europa weer toe. Volgens de EU-commissie, die onder meer belast is met voedselveiligheid, is het voor negentien EU-landen, waaronder Nederland, weer toegestaan vlees naar Canada te exporteren. Brussel spreekt in een verklaring dinsdag van een 'belangrijke ontwikkeling' en een 'welkome stimulans' voor producenten en exporteurs van rundvlees. De Canadese ban op Europees rundvlees was al sinds 1996 van kracht en was ingesteld in verband met de gekkekoeienziekte. <

Eerste investering Google in China sinds 2010

Google heeft zijn eerste directe investering in China gedaan sinds de internetgigant het land in 2010 goeddeels verliet vanwege zorgen over censuur door Peking. Dinsdag werd een 'significant minderheidsbelang' aangekondigd in Mobvoi, een zoekmachine op basis van spraakherkenning. Google maakte al gebruik van Mobvoi op de 'Moto 360'-smartwatch die het bedrijf in juni introduceerde op de Chinese markt. <

Minder achterstanden op betalingen hypotheek

Het aantal mensen dat in financiële problemen komt met de hypotheeklasten, is voor het eerst in tien jaar tijd aan het afnemen. Het gaat wel om een hele lichte daling: in april dit jaar telde het Bureau Krediet Registratie (BKR) nog 112.800 mensen met een betalingsachterstand op de hypotheek van meer dan vier maanden. Dat zijn er nu 112.681. Los van de betalingsachterstanden op leningen en hypotheek die bij BKR worden geregistreerd, kampen in Nederland naar schatting ruim 2,3 miljoen huishoudens met minimaal één betalingsachterstand. <

'Opleiding en baan voor 2000 chauffeurs'

De vraag naar vrachtwagenchauffeurs neemt toe. Op dit moment staan er honderden vacatures open en de verwachting is dat dit de komende jaren verder toeneemt. De branche biedt daarom 2000 mensen een opleiding met baangarantie aan. Dat is een van de maatregelen uit het sectorplan 2016-2017 dat dinsdag bekend werd gemaakt. Werkgevers, vakbonden en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid slaan daarin de handen ineen om de werkgelegenheid te stimuleren. <

BEELD AP

NL

TJERK GUALTHÉRIE VAN WEEZEL / VK nd.nl/binnenland

Bouw verwacht 5 miljard euro 'asielomzet'

► AMSTERDAM

TERWIJL DE POLITIEK MET DE HANDEN IN HET HAAR ZIT DOOR DE GROTE HOEVEELHEID ASIELZOEKERS, ZIEN BOUWBEDRIJVEN HEN HANDENWRIJVEND KOMEN. DE SECTOR, DIE AFGELOPEN JAREN IN ZWAAR WEER ZAT, VERWACHT DE KOMENDE JAREN FLINK TE VERDIENEN DANKZIJ DE NIEUWKOMERS.

Zo'n 5 miljard euro extra omzet krijgt de bouw de komende vijf jaar dankzij de vluchtelingen, berekent het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB). Het instituut keek naar het aantal extra huishoudens dat de Immigratie en Naturalisatie Dienst verwacht door de vluchtelingen-

stroom. Op basis daarvan zijn er de komende jaren ongeveer vijftigduizend extra woningen nodig. Bouwvakkers hebben daaraan 28.000 manjaren werk.

langer wachten

Op dit moment zitten ruim dertigduizend vluchtelingen met een verblijfstatus in asielzoekerscentra te wachten op sociale huurwoningen. Hun aantal groeit de komende maanden nog sterk. Dat veel Nederlanders daardoor nog langer moeten wachten op een sociale huurwoning, levert grote politieke spanningen op. Het EIB verwacht dan ook dat woningcorporaties de komende

jaren op grote schaal sociale huurwoningen zullen gaan bijbouwen.

Ook extra koopwoningen kunnen snel bijdragen aan extra huizen voor vluchtelingen, benadrukt directeur Taco van Hoek van EIB. 'Veel jongeren van eind twintig huren nu van een corporatie. Die hebben vaak genoeg zekerheid over inkomen en hun relatie om een huis te kopen. En ze willen vaak ook kopen. Wanneer we voor die groep woningen bouwen, komen er dus veel sociale huurwoningen vrij.' Op de woningmarkt is volgens hem verder sterke behoefte aan duurdere huurwoningen in de vrije sector. 'Maar op korte termijn

dragen die niet heel veel bij aan de woningnood onder vluchtelingen.'

Al die extra woningen kunnen volgens EIB snel gebouwd worden op plekken waar de betonmolens tijdens de crisis piepend tot stilstand kwamen. In gemeenten zoals Amersfoort, Lansingerland en Apeldoorn, die in de afgelopen jaren grote verliezen leden door die braakliggende bouwgrond.

kantoren

In de politiek worden tijdelijke woningen zoals containers vaak genoemd om vluchtelingen snel onder dak te krijgen. Maar tijdelijke oplossingen zijn volgens

Van Hoek erg duur. 'Het kan nodig zijn als je heel snel moet bouwen, maar voordere permanente woningen die veel langer staan zijn beter en op termijn ook veel goedkoper.'

Het ombouwen van kantoren tot woningen, in het debat over de vluchtelingencrisis vaak gesuggereerd, is volgens Van Hoek slechts een deel van de oplossing. 'In totaal staat er ongeveer 7 miljoen vierkante meter kantoor leeg, daarvan is maximaal een kwart bewoonbaar te maken. Dat is net genoeg voor twintigduizend huizen, en dit jaar zijn er twintigduizend vluchtelingen bijgekomen.' <

EU

STERRE LINDHOUT / VK nd.nl/buitenland BEELD DANIEL ROSENTHAL

Asiel vragen in Berlijn: pech of geluk

... De Duitse hoofdstad Berlijn telt nu twee registratiecentra voor vluchtelingen.

... In het ene is het perfect geregeld. Bij de andere locatie dreigt voor wachtende asielzoekers onderkoeling.

► BERLIJN

De scène zou afkomstig kunnen zijn uit de droom van een Duitse beleidsmaker met de taak de onafzienbare stroom vluchtelingen in goede banen te leiden: een registratiecentrum, overdekt, overzichtelijk, voorzien van speelhoek voor kinderen. Medewerkers lopen rond met de voldane glimlach van een huishoudster na de grote voorjaars schoonmaak. Het is geen droom, maar werkelijkheid. Donderdag werd in een oud bankgebouw in het statige Berlijnse stadsdeel Wilmersdorf een nieuw centrum geopend voor het registreren van vluchtelingen. Om half tien 's morgens sjokte de eerste buslading – 57 mannen, vrouwen en kinderen – in rotten van twee door een corridor van agenten naar de glazen schuifdeuren van het voormalige bankgebouw.

Het is de werkelijkheid – alleen niet de enige werkelijkheid. Vijf kilometer verderop, in de wijk Moabit, ligt het Landesamt für Gesundheit und Soziales. (Lageso). Het is een nachtmerrie, voor beleidsmakers, maar vooral voor vluchtelingen.

Op het modderige veld voor het gebouw staan, zitten en hurken rond de duizend mensen in een onbeweeglijke rij. Ze wachten op hun eerste registratie als vluchteling, of op de vervolgstap: de asielaanvraag. De meesten zitten er vanaf vier uur 's nachts – het kantoor gaat om half vijf open. Vaak komen ze pas op de vierde dag aan de beurt.

onderkoeling

Een maand geleden vielen hier nog mensen flauw van de hitte en door gebrek aan drinkwater – nu staan ze te blauwbekken in de plensregen. Hun geïmproviseerde regenkleiding bestaat uit vuilniszakken, goud en zilver glinsterende blusdekens, doordrenkte wollen mutsen. Wie geluk heeft, heeft een paraplu. De grote Duitse hulporganisatie Caritas liet in een persbericht weten te vrezen dat mensen in de rij voor het Lageso zullen sterven aan onderkoeling. De chaos op het Lageso-terrein is in twee maanden tijd een symbool geworden voor de worsteling van het bestuur van de stadsprovincie Berlijn om vluchtelingen te registreren – en dus in zekere zin voor alle haken en ogen die er aan de door bondskanselier Angela Merkel uitgeroepen 'welkomstcultuur' zitten. Want hoewel het in veel deelstaten beter geregeld is dan in de hoofdstad, geldt voor het hele land dat het beleid om de vluchtelingenstroom onder controle te krijgen hijgend achter de werkelijkheid aanholt.

Vluchtelingen in Duitsland wachten tot ze aan de beurt zijn om zich te laten registreren. Het wachten is geen pretje nu de nazomer is omgeslagen in een nogal winterse herfst.

Dat blijkt vooral nu de nazomer plotseling is omgeslagen in een nogal winterse herfst. In het Harzgebergte werden deze week de eerste vluchtelingen in de sneeuw wakker. Op veel plaatsen in Duitsland slapen vluchtelingen nog in vaak onverwarme tenten.

Vooraf in Hamburg is de situatie nijpend. 'Man, wat is het daar koud, ik hield het gewoon niet uit.' Wisam Ghoslan (23) uit Kunduz, Afghanistan, weet er alles van. Hij werd vanuit München naar Hamburg gebracht, maar nam na een nacht in een tent zelf het heft in handen. 'Ik dacht, in de hoofdstad is het vast beter geregeld, maar dat valt me tegen.' Samen met zijn acht vrienden en vluchtgenoten staat hij op het Lageso-terrein in de rij. Een jonge politieagent schreeuwt opgewonden in het Arabisch dat ze achter het rood-witte afzetlint moeten blijven. Ghoslan glimlacht ironisch en mompelt: 'Oké, oké, goed'. Dan, laconiek: 'Het is nog altijd beter dan in Hongarije hoor.' Medewerkers van Lageso staan erbij en kijken ernaar, een beetje bedremmeld.

armbandje

Het nieuwe registratiecentrum aan de Bundesallee in Wilmersdorf moet volgens Mario Czaja, CDU-senator voor Sociale Zaken, 'de humanitaire situatie bij

het Lageso verbeteren.' Die woordkeuze is volgens velen ongelukkig, omdat gemeente Berlijn heeft besloten het oude en het nieuwe registratiesysteem niet te vermengen. Vluchtelingen die nu aankomen, hebben dus 'geluk'. In Lageso worden ze opgevangen in de enige twee tenten die er staan. Ze krijgen er een armbandje met een code die hun toegang geeft tot een bus naar een tijdelijk opvangcentrum. Daar krijgen ze te horen wanneer ze een afspraak hebben in het nieuwe centrum in Wilmersdorf, waar de vluchtelingen worden geregistreerd. Meteen daarna kunnen ze hun officiële asielaanvraag indienen bij een medewerker van het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF). De zogenaamde 'oude gevallen' – ongeveer 5300 mensen volgens de gemeente – hebben pech: hun voorland is wachten in de regen voor het Lageso. Op dit moment kunnen in Berlijn maximaal 350 asielaanvragen per dag worden verwerkt. Het is de bedoeling dat dit er vanaf 2016 duizend worden. Maar dat lukt niet meteen, zei Czaja tijdens een persconferentie voorafgaand aan de opening van het centrum in Wilmersdorf, 'omdat de medewerkers op de nieuwe locatie nog moeten worden ingewerkt'.

'Waarom zetten ze dan niet ten minste tenten over die rij heen!' Amei von

Hülßen-Poensgen windt zich op, staand voor het nieuwe gebouw in Wilmersdorf, waar ze niet in mag, terwijl ze als vrijwilligster gewend is de deur bij opvangcentra plat te lopen. De tanige juriste in ruste inhaleert, weggedoken in haar grote wollen mantel, sigarettenrook en blaast een stroom scherpe zinnen uit. 'Het is een schijnoplossing. Het Lageso blijft een bottleneck, omdat iedereen zich er in eerste instantie moet melden voor dat bandje.'

mensonterend

Ze is de voorzitter van vrijwilligerscomité 'Willkommen in Westend.' Samen met andere vrijwilligersinitiatieven uit het westen van Berlijn heeft het comité een boze brief geschreven naar de gemeente: 'Het is cynisch op de Bundesallee een prestigeobject te maken waar honderd mensen per dag het complete pakket inclusief beslissing over verblijfsvergunning krijgen, terwijl buiten dagelijks honderden mensen in mensonterende toestanden moeten wachten', staat in de brief. De gespannen situatie drijft de laatste weken in Berlijn ook een wig tussen de instanties die zich met vluchtelingen bezighouden, gemeente, politie en BAMF, enerzijds en het vrijwilligersleger anderzijds. De gemeente wil de opvang 'professionaliseren' en vrijwilli-

gers voelen zich in toenemende mate buitengesloten.

'We hebben hier ook onze diensten aangeboden, maar we mochten niet eens bij de persconferentie zijn', zegt Von Hülßen-Poensgen. 'Ik ben al vrijwilliger sinds drie jaar geleden de eerste vluchtelingen hier in Wilmersdorf aankwamen.' Omdat het toen nog om relatief kleine aantallen ging, werden vluchtelingen in Berlijn en op veel andere plaatsen in Duitsland kleinschalig opgevangen – gewoon in stadswijken, in plaats van in grote asielzoekerscentra zoals die in Nederland. Veel van de vrijwilligerscomités die Duitsland rijk is, stammen uit die tijd. Na uren wachten in de regen op de stoep komt een medewerker van het nieuwe centrum vragen of Von Hülßen-Poensgen en haar collega's toch niet willen binnenkomen: er moeten kinderen worden vermaakt. Ze doen het. Vijf bedremmelde Syriërs uit Damascus mogen echter niet naar binnen. De familie Dovaa is op eigen houtje naar het nieuwe centrum gekomen. Vader Basel (40) woont al een jaar in Duitsland, spreekt Duits en had erover gelezen in de krant. Het leek hem beter naar Wilmersdorf te gaan, dan naar het chaotische Lageso. De politie is onverbidde-lijk. 'Asielaanvragen kan hier niet op eigen initiatief.' <

WIM HOUTMAN • redacteur nd.nl/columns

MICKEY MOUSE

Drie doden, 250 arrestaties, zestien mensen in het ziekenhuis – vergeleken bij het Amsterdam Dance Event is een voetbalweekend een lome zondagmiddag in het park. Meer dan hooligans zijn tegenwoordig graaiers het probleem van het voetbal. De FIFA bleek ineens een ethische commissie te hebben! De Zwitserse justitie sprong erop, Blatter en Platini werden geschorst en nu zou ook nog het WK van 2006 gekocht zijn. Door Duitsland, het land van Volkswagen. Van Adidas. Van Franz Beckenbauer, die een stichting heeft om mensen met een handicap en een smalle beurs te helpen. Het pleit voor 'het spelletje' dat het nog spannend kan zijn, maar alle geld er omheen, de transferbedragen en spelerssalarissen, de tv-rechten en sponsorcontracten, de sjeiks, bobo's en baasjes zijn de paalrot van het voetbal. Dus kan het geschamper op de eredivisie een keer ophouden? Laat oom Dagobert maar in zijn geld zwemmen en netwerken met de Biljonairstclub. Mickey Mouse-competitie is een ere-naam.

PSST.

Reageren?

Brieven: maximaal 200 woorden.

Artikelen: maximaal 700 woorden. Mail uw reactie met naam, adres en telefoonnummer naar opinie@nd.nl of Nederlands Dagblad, postbus 111, 3770 AC Barneveld.

Meer informatie: nd.nl/contact

KELLY KEASBERRY • masterstudent praktische theologie in Leuven nd.nl/opinie

RELIGIEKRITIEK ALS MENSENRECHT

Afgelopen maand ontstond er een rel op een Britse universiteitscampus. De Warwick Atheists, Secularists and Humanists hadden de Iraanse mensenrechtenactiviste Maryam Namazie uitgenodigd als spreker. De 49-jarige Namazie brak met de islam en is nu overtuigd humanist. Zij strijdt voor vrouwenrechten in islamitische landen. De uitnodiging aan Namazie bracht een golf van kritiek teweeg. Hierop besloot de studentenorganisatie van de Warwick University een risico-inventarisatie uit te voeren. De organisatie besliste uiteindelijk dat Namazie niet welkom zal zijn. Het argument? Kritiek op de sharia en de radicale islam zouden weleens kwetsend kunnen overkomen. Bovendien zou de universiteit een zorgplicht hebben jegens haar moslimstudenten. Deze studenten hebben volgens voorzitter Isaac Leigh het recht om 'zich niet geïntimideerd of gediscrimineerd te voelen' op de campus. Hij verwees daarbij naar het zogenaamde no-platformbeleid. Dit voorkomt dat sprekers met extremistische visies een podium kunnen krijgen.

Het besluit veroorzaakte opnieuw veel tumult. Zo maakte de welbekende bioloog Richard Dawkins de leden van de studentenbeweging uit voor 'idioten' die de radicale islam handig in de kaart spelen. Ook wetenschappers als Ben Godacre en Brian Cox verklaarden uit protest nooit meer te zullen komen spreken op Warwick University. Zelfs Barack Obama refereerde tijdens een toespraak in Des Moines aan het voorval. 'Ik heb gehoord dat op sommige campussen geen gastsprekers worden toegelaten die te conservatief zijn. En dat er studenten zijn die geen boek willen lezen met een beledigende toon jegens Afro-Amerikanen of vrouwen. Ik ben het daar niet mee eens', aldus de Amerikaanse president.

En Namazie? Die was vooral verbaasd over het besluit. In een interview met de *Conventry Telegraph* zei ze: 'Het maakt me kwaad dat we allemaal in een hokje gepropt worden, en dat iedereen die kritiek op de islam heeft voor racist wordt uitgemaakt. Dat is niet racistisch, dat is een fundamenteel mensenrecht.'

De islamitische beweging is een beweging die mensen afslacht in het Midden-Oosten en in Afrika. Het is belangrijk dat we daarover mogen spreken en dat we daar kritiek op mogen hebben. Haar woorden lijken aan dovemansoren gericht. De studentenvereniging van Warwick University is onvermurwbaar. In hun ogen staat kritiek op de islam gelijk aan schending van een fundamenteel mensenrecht: de vrijheid van godsdienst.

Dit roept de vraag op wat we vandaag nog onder mensenrechten verstaan. Het recht op vrijheid van godsdienst was ooit bedoeld om te kunnen geloven wat je wilde, zonder dat je daarvoor vervolgd kon worden. Het recht op vrijheid van meningsuiting gaf ons de ruimte om in dialoog te treden over onze diepste overtuigingen. De interreligieuze dialoog; in mijn ogen dé specialiteit van elke zichzelf respecterende democratie. Als we nu zover zijn dat één religie verheven is boven alle discussie, dan heeft Namazie inderdaad een punt. Dan heeft Europa een Arabische Lente nodig.

PAUS FRANCISCUS • bisschop van Rome nd.nl/opinie BEELD AP / OSSERVATORE ROMANO

EEN BIJBEL OM BIJ DE HAND TE HEBBEN

... Vandaag verschijnt een Duitstalige Jongerenbijbel, uitgegeven door de Oostenrijkse bisschoppen, met de complete Bijbeltekst, illustraties, toelichtingen en persoonlijke getuigenissen. Voor deze uitgave schreef paus Franciscus een woord vooraf.

Beste jonge vrienden, Als jullie mijn bijbel zouden zien, zou het best kunnen dat jullie raar opkijken: wat ... is dat de bijbel van de paus? Zo'n oud, beduidend boek? Jullie zouden me een nieuwe kunnen geven, eentje van duizend dollar misschien wel, maar die zou ik niet willen. Ik houd van mijn oude bijbel, die al mijn halve leven lang met me meegaat. Hij heeft mijn vrolijkheid gezien en hij is nat geworden van mijn tranen. Hij is mijn kostbaarste schat. Ik leef vanuit hem. Ik zou hem voor niets ter wereld willen weggeven. De Jongerenbijbel, die jullie nu opengeplaatst hebben, vind ik erg mooi. Hij is zo kleurrijk, zo rijk aan getuigenissen – van heiligen, van jongeren – en hij nodigt uit om voorin te beginnen met lezen en pas op de laatste bladzijde op te houden. En dan ...? En dan stoppen jullie hem weg. Hij verdwijnt in de boekenkast, achter in de derde rij. Hij raakt onder het stof. Op een dag verkopen jullie kinderen hem op de rommelmarkt. Nee, zover mag het niet komen. Ik wil jullie iets zeggen: er zijn vandaag meer vervolgd christenen dan in de

Jullie houden iets goddelijks in handen: een boek als vuur!

begintijd van de kerk. En waarom worden zij vervolgd? Omdat zij een kruis dragen en van Jezus getuigen. Ze worden veroordeeld omdat ze een bijbel bezitten. De Bijbel is dus een uiterst gevaarlijk boek. Zo gevaarlijk, dat je in vele landen wordt behandeld alsof je in

Een groep jonge mensen poseert voor een selfie met paus Franciscus in de Paulus VI-hal in het Vaticaan.

je klerenkast een voorraad handgranaten aanlegt.

dynamiet

Het was een niet-christen, Mahatma Gandhi, die ooit gezegd heeft: 'Jullie christenen hebben een geschrift onder je hoede dat genoeg dynamiet in zich heeft om de complete beschaving aan stukken te blazen, de wereld op z'n kop te zetten, deze door oorlogen verscheurde wereld vrede te brengen. Maar jullie gaan ermee om alsof het alleen maar een stuk goede literatuur is – verder niets.'

Wat houden jullie dus nu in handen? Een stuk literatuur? Een paar mooie, oude verhalen? Dan zou je tegen de vele christenen die zich voor de Bijbel hebben laten opsluiten en folteren, moeten zeggen: wat zijn jullie dom ge-

weest, het is toch maar een stuk literatuur! Nee – door het Woord van God is het licht in de wereld gekomen. En dat zal nooit meer uitdoven. In *Evangeli Gaudium* heb ik gezegd: 'Wij zoeken niet tastend in het duister, evenmin moeten wij wachten tot God het woord tot ons richt, want 'God heeft gesproken; Hij is niet meer de grote onbekende, maar heeft zichzelf getoond'. Laten wij de verheven schat van het geopenbaarde Woord in ons opnemen.'

bij de hand

Jullie houden iets goddelijks in handen: een boek als vuur! Een boek waardoor God spreekt. Dus knoop dit in je oren: de Bijbel is er niet om in de boekenkast te zetten, maar om bij de hand te hebben, om er vaak in te lezen, elke dag, zowel voor jezelf als gezamenlijk. Jullie

doen toch gezamenlijk aan sport of gaan gezamenlijk shoppen. Waarom lezen jullie dan niet ook met z'n tweeën, drieën of vieren gezamenlijk uit de Bijbel? Buiten in de natuur, in het bos, aan het strand, 's avonds bij het licht van een paar kaarsen ... jullie zullen een geweldige ervaring opdoen! Of zijn jullie een beetje bang om met zo'n voorstel bij elkaar voor gek te staan?

verlangen

Lees met aandacht! Blijf niet aan de oppervlakte, zoals bij een stripboek. Gods Woord nooit even vluchtig doorbladeren! Vraag je af: 'Wat zegt dit tot mijn hart? Spreek God door deze woorden tot mij? Raakt Hij mij in de diepte van mijn verlangen? Wat moet ik doen?' Alleen op deze manier kan het Woord van God kracht uitoefenen. Alleen zo

kan ons leven veranderen, kan het groot en mooi worden. Ik wil jullie vertellen hoe ik in mijn oude bijbel lees! Vaak pak ik hem op, lees er wat in, dan leg ik hem weg en laat de Heer naar me kijken. Niet ik kijk naar de Heer, maar Hij kijkt naar mij. Hij is er immers. Ik laat me door Hem aankijken. En ik voel dan – dat is niks sentimenteels – ten diepste de dingen die de Heer tegen mij zegt. Vaak spreekt Hij ook niet. Dan voel ik niets, alleen maar leegte, leegte, leegte ... Maar ik blijf geduldig wachten. Ik lees en bid. Ik bid zittend, want knielen doet me pijn. Vaak val ik al biddend in slaap. Maar dat geeft niets. Ik ben als een zoon bij zijn vader en daar gaat het om. Willen jullie mij een plezier doen? Lees de Bijbel! *Jullie paus Franciscus <*

INGEZONDEN THEO BAAN, GOIRLE

Onze Vader

Ik denk dat de manier waarop je het Onze Vader bidt, te maken heeft met hoe je als christen in het leven staat en naar de wereld kijkt. Zelf denk ik dat de leeftijd er ook mee te maken heeft; ik bid het Onze Vader intenser dan ik vroeger deed. Waarom dan Rikko Voorberg niet? (ND/Zeven 17 oktober)

Zo lezend denk ik terug aan het activisme dat gepredikt werd in de Gereformeerde Kerken (synodaal) in de jaren zeventig en tachtig. Wij mensen moesten zo leven en werken dat er geen oorlog meer zou zijn, geen honger, geen armoede en dat God alleen nog maar moest komen om de dood weg te nemen; dan was het volmaakt. Rikko Voorberg bidt kennelijk niet om een spoedige wederkomst van Jezus. Die verwachting moet juist sterker in ons leven, nu we om ons heen zien dat we in een eindfase leven voor de 'eindtijd' of dat die misschien al is aangevangen. Dat beleeft ik wanneer ik bid: 'Uw Koninkrijk kome'. Ik spreek dan mijn verlangen uit dat de hemel op aarde komt, het messiaanse tijdperk, waar de wolf bij het schaap zal verkeren en een zuigeling bij het hol van een adder speelt.

'Leid ons niet in verzoeking' moeten we juist intens bidden, omdat we dagelijks bloot staan aan verleidingen, maar dan van een andere orde dan die Voorberg aangeeft. Heer, komt spoedig. <

INGEZONDEN TIERK ROELOF TIERKSTRA • huisarts in ruste

Griepvaccin

Hogere dosis griepvaccin beschermt ouderen beter, kopte het *Nederlands Dagblad* van 12 oktober. Wat een succes! 1,2 procent minder ziekenhuisopnames? Wie dit onderzoek gefinancierd heeft, staat er niet bij. Toch zullen de koersen van de farmaceutische industrie wel stijgen. Maar is al onderzocht wat de gevolgen zouden kunnen zijn in toename van ouderdomsziektes als Alzheimer? Al vele jaren is bekend dat aluminium (vergiftiging) een rol kan spelen bij deze ziekte. Dan is de veronderstelling gewettigd dat ook kwikverbindingen mogelijk een oorzaak kunnen zijn van de toename van Alzheimer bij ouderen.

Bovendien, bij een viervoudige dosisverhoging van het vaccin hoort waarschijnlijk ook een viervoudige toename van de inbegrepen aluminium- of kwikgiften in dat vaccin. Bij vaccins worden namelijk behalve het antigeen ook hulpstoffen toegevoegd. Er zijn sterke aanwijzingen dat de toediening van aluminium- of kwikverbindingen aan het vaccin een funeste uitwerking heeft op het hersen- en zenuwweefsel van de mens. Deze gevolgen treden pas op na verscheidene weken. Daarom worden ze tot nu toe noch door de industrie noch door de overheid serieus genomen. Verlammingen van het type Guillain-Barre en gezichtsuitval van de oogzenuw kunnen optreden, om maar een paar mogelijke gevolgen te noemen. Omdat het succes van de vaccinatie van ouderen gering is, tracht de industrie, althans in Amerika, dit te verhelpen met dosisverhoging. Zelf heb ik jaren geleden voor mezelf de beslissing genomen met de griepvaccinatie te stoppen. Helaas accepteren de media evenals de medische autoriteiten meestal kritiekloos de rapporten van de farmaceutische industrie. Tegenargumenten zijn wel te vinden op de sociale media. Proctersterende wetenschappers kunnen daar nog terecht en hun aantal neemt steeds toe. <

Geen ingezonden stuk, wel verhaal-suggestie? Mail naar meedenken@nd.nl

ndmeedenken.nl

- Criminaliteitspreventie 2.0 -

GERT KWAKKEL • hoogleraar Oude Testament aan de Theologische Universiteit Kampen en de Faculté Jean Calvin in Aix-en-Provence. nd.nl/opinie BEELD PIXABAY

DE ZEGEN VAN DE WOESTIJN

... Californië kijkt na jaren van droogte en een oprukkende woestijn uit naar de komst van El Niño, die veel regen zal brengen. Maar in de woestijn kan ook zegen liggen.

Californië kijkt uit naar de komst van El Niño. Na jaren van droogte is de regen die El Niño brengt hard nodig. Op sommige plaatsen verandert het landschap momenteel in een kale woestijn. In de toekomst wordt het wellicht nog erger, als Californië door de klimaatverandering nog droger wordt dan het al is.

Pijnlijke maatregelen nemen om klimaatverandering tegen te gaan.

Onlangs gaf ik een groep niet-Europese studenten de opdracht aan de hand van een paar teksten uit het Oude Testament de voor- en nadelen van het leven in de woestijn op een rijtje te zetten. Toen ik een uur later kwam kijken hoe het ermee stond, kwamen zij opgetogen naar mij toe. De groepsopdracht was voor hen *une grande bénédiction* (een grote zegen) geweest. 'God heeft tot ons gesproken', zo zeiden zij. Zij hadden een verrassende ontdekking gedaan. In Deuteronomium 8 hadden zij iets gelezen over de risico's van de welvaart van het beloofde land, waarnaar Israël op weg was. In Kanaän kon de welvaart van de Israëlieten gemakkelijk naar het hoofd stijgen. Er was

In de woestijn kan de liefde tussen God en zijn volk opbloeien. Op de foto: de Sinaï.

een reële kans dat zij hun voorspoed zouden toeschrijven aan hun eigen inzet en dat zij God zouden vergeten.

God vergeten

Naast Deuteronomium 8 hadden de studenten Hosea 2 met elkaar besproken. In dat hoofdstuk zegt God dat Hij zijn volk alle zegeningen van het beloofde land gaat afpakken en het gaat terugbrengen naar de woestijn. Dat is de straf die Israël verdient heeft omdat het in alle welvaart God vergeten is. Maar de terugkeer naar de woestijn

geeft ook de mogelijkheid van een nieuw begin. Als Israël helemaal alleen met zijn God in de woestijn is, moet het wel erkennen dat het van Hem afhankelijk is. Dan kan de liefde tussen God en Zijn volk opnieuw opbloeien. Zo kan er een zegen liggen in de woestijn. Daar kunnen die rijke Amerikanen in Californië nog iets van leren, nietwaar? Zij zouden het oprukken van de woestijn met enige ontspanning onder ogen kunnen zien. Maar vooral zouden zij het niet zo erg moeten vinden een stukje van hun welvaart in te leveren. Zij

moeten pijnlijke maatregelen nemen om de klimaatverandering tegen te gaan, maar daar willen zij niet aan. Zij zijn verslaafd aan hun voorspoed en weigeren de buikriem aan te halen. Dat zal wel waar zijn, maar als reactie is het te gemakkelijk. Voor vele christenen in de VS staat een oproep tot versoering op gespannen voet met vertrouwen op God. Zijn mogelijkheden zijn toch onbeperkt? Dat hebben zij zelf gezien in hun eigen geschiedenis. Toen hun voorouders in vertrouwen op God hun leven opbouwden in de nieuwe wereld, bleek er altijd meer te kunnen dan men dacht. Als je Amerikanen wilt oproepen tot minderen, moet je ook een beter theologisch antwoord tegenover die overtuiging kunnen zetten.

armoede en corruptie

Verder kan ik natuurlijk gemakkelijk mediteren over wat men in Californië moet doen, als ondertussen aan de andere kant van mijn raam in Kampen of Aix-en-Provence de regen naar beneden stort en mij uit mijn slaap houdt. Voor mijn groep studenten lag dat anders. Zij wonen volgens eigen zeggen in een streek die zo mooi en goed is als het paradijs. Maar het grootste deel van hun land is woestijn. Verder zijn zij bekend met armoede, corruptie en tegenwerking van christenen. Zij wisten waar zij het over hadden, toen zij spraken over de woestijn en de manier waarop die eventueel tot zegen zou kunnen zijn.

Laten Amerikanen, Europeanen, Australiërs, Aziaten en Afrikanen maar maatregelen nemen om het oprukken van de woestijn tegen te gaan. Dat is hard nodig. Maar die strijd hoeft niet met de moed der wanhoop gevoerd te worden. Mijn studenten hadden het tot hun grote vreugde ontdekt: er kan een zegen liggen ook in de woestijn. <

ANP nd.nl/buitenland BEELD AP

Emotioneel weerzien Koreaanse familieleden

► SOKCHO

ZUID-KOREANEN DIE SINDS DE KOREAANSE OORLOG (1950-1953) GESCHIEDEN WONEN VAN FAMILIELEDEN IN NOORD-KOREA, MOGEN DIE WEER EVEN ZIEN.

Vierhonderd Zuid-Koreanen wachtten dinsdag in het Noord-Koreaanse vakantieoord Mount Kumgang op de eerste ontmoetingen, die tot en met donderdag plaatsvinden.

Dat meldde het Zuid-Koreaanse persbureau Yonhap.

Het weerzien is het eerste sinds februari vorig jaar en een gevolg van een overeenkomst die in augustus dit jaar werd gesloten.

Die maakte een einde aan de spanningen tussen de beide Korea's die daarvoor weer hoog waren opgelopen. Dat kwam door de ontploffing van een landmijn bij de grens, die twee Zuid-Koreaanse militairen verminkte. <

Chae Hun Sik (88 jaar, tweede van rechts) ontmoet zijn Zuid-Koreaanse verwanten tijdens een georganiseerde ontmoeting in vakantieoord Mount Kumgang in Noord-Korea.

ANP nd.nl/buitenland

Zuid-Ossetië wil ook een referendum

► MOSKOU

NAAR HET VOORBEELD VAN DE KRIM WIL DE AFVALLIGE GEORGISCHE REPUBLIEK ZUID-OSSETIË EEN REFERENDUM HOUDEN OVER AANSLUITING BIJ RUSLAND.

Dat heeft Leonid Tibilov, leider van Zuid-Ossetië, gezegd tijdens overleg met Vladimir Soerkov, een belangrijke adviseur van de Russische president Vladimir Putin. 'Gezien de politieke realiteit van nu moeten we een historische keuze maken en worden verenigd met Rusland', aldus Tibilov. 'Dat is nodig voor onze veiligheid. Zuid-Ossetië was in 2008 het strijdtonel van een bloedige oorlog tussen Georgische en Russische troepen. De Zuid-Ossetische autoriteiten riepen het gebied uit tot onafhankelijke staat, maar die wordt slechts door Rusland en enkele andere landen erkend. Rusland lijfde de Krim in maart 2014 in na een militaire inval en een omstreden referendum. Daarvoor maakte de Krim deel uit van Oekraïne. <

FAMILIEBERICHTEN tarief € 0,97 per mm, per kolom (incl. 21% btw); via site € 0,88 per mm, per kolom (incl. 21% btw); over telefonisch opgegeven advertenties kunt u niet reclameren

*Wat is uw enige troost in leven en sterven?
Dat ik met lichaam en ziel, in leven en sterven,
het eigendom ben, niet van mijzelf,
maar van mijn trouwe Heiland Jezus Christus.*

Heidelbergse Catechismus Zondag 1

In het volste vertrouwen van haar bestemming is mama, oma en overgrootmoeder gestorven

Klazina Tamminga-Veenema

weduwe van Willem Tamminga sinds 30 oktober 1999

25 december 1932 - 18 oktober 2015

We zijn haar diep dankbaar, dat zij haar rotsvaste vertrouwen op de Heer steeds opnieuw heeft uitgesproken en ons daarin heeft voorgeleefd.

Meppel:

Remko en Dineke Tamminga-Kappert

Zwolle:

Roelof en Anneke Tamminga-Pauw

Apeldoorn:

in liefdevolle herinnering

Sikke Tamminga 18 augustus 2004

Jenny van der Vlies

Hardenberg:

Johan en Henriëtte Tamminga-Noppers

Klein- en achterkleinkinderen

Op vrijdag 23 oktober om 14.30 uur zullen we de Heer danken voor haar leven in kerkgebouw Het Lichtpunt van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt, Willem Dreesstraat 4 te Zutphen. Deze samenkomst zal worden geleid door Ds. G.J. Klapwijk.

Aansluitend zal zij worden begraven op de Oosterbegraafplaats aan de Voorsterallee te Zutphen.

Voorafgaand aan de samenkomst, is er tussen 13.45 en 14.15 uur gelegenheid om ons te condoleren.

Geen bloemen en of toespraken.

Correspondentieadres: R. Tamminga,
Otto Eerelmanstraat 1, 7944 CC Meppel

Indien u geen uitnodiging heeft ontvangen, dan kunt u dit bericht als zodanig beschouwen.

Door de HEERE is thuisgehaald onze lieve zuster, schoonzuster en tante

Sienke Tamminga-Veenema
op de leeftijd van 82 jaar

Dat de kinderen troost mogen vinden in HC Zondag 1.

Drachten : J. Plug-Veenema
M. Plug

Ureterp : J. Veenema-de Vries
neven en nichten

H.C. Zondag 1

De Here heeft tot zich genomen onze schoonzus en tante,

Klaziena Tamminga-Veenema

Sinds 30 oktober 1999 weduwe van
Willem Tamminga

Assen: Jo Tamminga-Mulder

Hoogland: Roelie Kamer-Tamminga
Arie Kamer

Assen: Cor Tamminga
Tiny Tamminga-Hellinga

Harkstede: Corry Rijkens-Folkersma
Gerrit Rijkens

Neven en Nichten

*U omsluit mij,
van achter en van voren,
U legt uw hand op mij*

Psalm 139 vers 5

De Here heeft tot zich genomen onze geliefde tante

Iebeltje Zwaantje Kooistra
- Iep -

* Veenhuizen,
31 oktober 1924

† Bilthoven,
16 oktober 2015

Namens de families Kooistra en Gootjes
Jan-Pieter en Jaap Gootjes

Correspondentieadres
J.R.G. Gootjes
Legerland 35
1541 ND Koog aan de Zaan

Onze tante Iep is overgebracht naar uitvaartcentrum Monuta Nijenheim, Kroostweg 33 te Zeist.

De samenkomst zal plaatsvinden op maandag 26 oktober om 11.00 uur in de zaal van bovengenoemd uitvaartcentrum.

Voorafgaande aan de samenkomst is er gelegenheid tot afscheid nemen en condoleren van 10.15 tot 10.45 uur.

Aansluitend zal de begrafenis plaats vinden in besloten kring op de begraafplaats van de Hofkerk in Hurdegaryp.

Indien u geen kaart heeft ontvangen kunt u deze advertentie als zodanig beschouwen.

*Door zijn genade bent u nu immers gered,
dankzij uw geloof. Maar dat dankt u niet aan uzelf;
het is een geschenk van God.*

Efeze 2:8

De Here heeft tot zich genomen onze lieve moeder en oma

Hiltje Biewenga-Jager

gehuwd geweest met Pieter Dirk Biewenga overleden 28 februari 2012

Zuidhorn, 1 maart 1934

Amersfoort, 18 oktober 2015

Emmeloord: Menko en Lenie Biewenga-Jansen
Barneveld: Klaas Biewenga
Berkel en Rodenrijs: Dirk en Els Biewenga-van Leeuwen
Groningen: Jantina Biewenga
Amersfoort: Harry en Tineke Biewenga-Beuving
Lemelerveld: Rienk en Liesbet de Roo-Biewenga
Ens: Joop en Hilda Bolt-Biewenga
Putten: Jankees en Corrie van Baardewijk-Biewenga
Amersfoort: IJsbrand en Dieta Buist-Biewenga
Dordrecht: Tjasse en Mirjam Biewenga-van 't Hof
Klein- en achterkleinkinderen

In herinnering aan IJbeltje die haar in september 2015 is voorgedaan.

Correspondentieadres:

Dieta Buist-Biewenga, Soesterweg 576, 3812 BP Amersfoort

De begrafenis zal plaatsvinden D.V. vrijdag 23 oktober 2015 om 13.00 uur op begraafplaats "Rusthof", Dodeweg 31 te Leusden. Voorafgaand is er een samenkomst om 11.00 uur in de Westerkerk, hoek Lingestraat - Dollardstraat te Amersfoort. Voor de samenkomst is er van 10.00 uur - 10.45 uur gelegenheid tot condoleren.

Thuisgekomen onze schoonzus en tante

Hilly Biewenga-Jager

Familie Biewenga
Familie Havinga
Familie Antonides

Wij wensen de kinderen en
(achter)kleinkinderen Gods troost toe.

Bedankt ...

voor alle warme belangstelling tijdens de ziekte en na het overlijden van onze lieve zorgzame vrouw, moeder en oma

**Willemina Alberdina
Hutten-Hofstede**

J. Hutten
kinderen en kleinkinderen

Ommen, september '15

MAAK

nd.nl/familieberichten

**uw eigen
familiebericht
via www.nd.nl**

**Als u uw familiebericht
opgeeft, houdt u rekening
met het volgende:**

- vermeld of u standaard- of eigen opmaak wenst.
- Geef nadrukkelijk uw voorkeuren aan voor lay-out en opmaak.

NL

BARD VAN DE WEIJER / VK.nd.nl/binnenland BEELD ANP / LEX VAN LIESHOUT

'Sjoemeldiesel schaadt volksgezondheid'

► AMSTERDAM

MANIPULATIE MET DE UITSTOOT VAN DIESELAUTO'S HEEFT ERTOE GELEID DAT NEDERLAND NIET VOLDOET AAN DE EUROPESE EISEN VOOR LUCHTKWALITEIT.

Als diesels de uitstootnormen niet zouden overschrijden, dan was de limiet voor schadelijke stikstofdioxide in de lucht nu bijna overal gehaald.

Dat heeft de actiegroep Milieudefensie berekend op basis van cijfers van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Veel dieselauto's stoten op de weg vijf tot zes keer zoveel stikstofoxiden uit als wat fabrikanten opgeven, bleek uit een recente praktijktest door het kennisinstituut TNO. Bijna geen enkele onderzochte auto bleef onder de officiële uitstootnorm. De totale hoeveelheid stikstofdioxide in de lucht is daardoor veel groter dan verwacht.

Als fabrikanten zich aan de Europese uitstootregels hadden gehouden, zou in Nederland vermoedelijk op nog maar één locatie de Europese norm voor luchtkwaliteit worden overschreden, zegt onderzoeker Joost Wesseling van het RIVM. Nu ligt de stikstofdioxideconcentratie op ongeveer 130 meetlocaties boven de limiet.

korter leven

Voorals mensen die langs drukke wegen wonen, zijn hiervan de dupe. 'Deze mensen leven gemiddeld 2,5 maand korter door het gerommel met uitstootnormen door autofabrikanten', zegt Anne Knol van Milieudefensie. 'Ze ondervinden negatieve gezondheidseffecten door sjoemelstikstof.'

Volgens een RIVM-studie uit 2013 zou de totale stikstofoxidenuitstoot van het wegverkeer in 2015 naar verwachting uitkomen op ongeveer 50 miljoen kilogram. Daarbij is ook gekeken naar de uitstoot van benzineauto's, maar die is voor stikstofdioxiden bijna altijd veel lager dan bij diesels. Op basis van de feitelijke emissies blijkt de uitstoot ongeveer 74 miljoen kilogram, de helft meer dan gedacht. De gevolgen daarvan zijn vooral merkbaar op plaatsen waar veel autoverkeer is, bijvoorbeeld waar snelwegen dicht langs woonwijken lopen, zoals de A10, de A2 en de A13 en bij drukke kruispunten in steden.

Bart Somers, onderzoeker aan de TU Eindhoven, twijfelt of de lucht rond drukke kruispunten veel schoner zal

Langdurige filevorming heeft waarschijnlijk een enorme invloed op de hoeveelheid stikstofoxide per kilometer per voertuig. De gevolgen zijn het sterkst op plekken waar snelwegen dicht langs woonwijken lopen.

worden als dieselauto's wel aan de norm zouden voldoen. 'Ik kan me voorstellen dat langdurige filevorming een enorme invloed heeft op de hoeveelheid stikstofoxide per kilometer per voertuig.' Diesels die lang op een punt stil staan, stoten daardoor relatief veel vervuiling uit.

Overigens gaat het op veel plaatsen goed met de concentraties stikstofdi-

oxide en fijnstof in de lucht. De raming voor dit jaar zijn eerder door het RIVM in gunstige zin bijgesteld. Maar bij drukke rijkswegen zijn de concentraties stikstofdioxide juist weer hoger dan verwacht.

oude vrachtwagens

Naast personenauto's zijn ook vrachtwagens debet aan de vervuiling. Vooral

oudere trucks overschrijden de norm. Maar waar moderne personenauto's ook de strengste limiet overschrijden, zijn juist de nieuwste trucks wel schoon. Somers vraagt zich af wat de bijdrage is van zeer oude diesels aan stikstofoxiden in de lucht.

Volgens de onderzoeker zijn er nog veel oude diesels op de weg en daarvan is de uitstoot vele malen hoger dan die van

moderne voertuigen. 'De emissies zijn dan ook zeer sterk naar beneden geschroefd sinds de invoering van de normen.'

Een van de beste maatregelen om de hoeveelheid stikstofdioxide omlaag te krijgen, is volgens de Eindhovense onderzoeker om alle diesels van voor de Euro4-norm (vanaf 2005) te verbieden. 'Maar dat is kansloos, natuurlijk.' <

EU

ANP.nd.nl/buitenland BEELD AP / MICHEL SPINGLER

Transport klaagt over vertraging bij Calais

Vluchtelingen in Calais verschuilen zich in vrachtwagens en bestormen geregeld de tunnel om naar Engeland te kunnen reizen.

► ZOETERMEER

TRANSPORTBEDRIJVEN HEBBEN VEEL LAST VAN VLUCHTELINGEN IN CALAIS.

Die proberen om via de Kanaaltunnel naar Groot-Brittannië over te steken. Dinsdagmorgen werd het treinverkeer door de tunnel voor de tweede dag op rij

tijdelijk stilgelegd, omdat migranten de tunnel zouden bestormen. Branchevereniging Transport en Logistiek Nederland pleit voor een effectievere aanpak van de hele vluchtelingenproblematiek. 'Transportbedrijven betalen nu de rekening voor een falend Europees vluchte-

lingenbeleid. Dat moet nu echt afgelopen zijn', vindt voorzitter Arthur van Dijk. Transporteurs lijden naar eigen zeggen tienduizenden euro's schade door illegale immigranten die als verstekeling aan boord van vrachtauto's proberen te komen. <

RENÉ FRANSEN nd.nl/wetenschap

MEER KENNIS NODIG OVER POEPTRANSPLANTATIES

► LONDEN

De bacteriën in onze darmen zijn belangrijk voor de gezondheid, dat is de afgelopen jaren steeds duidelijker geworden. En bij een darminfectie met de moeilijk te bestrijden bacterie *Clostridium difficile* is een 'poeptransplantatie', een behandeling met de gezonde darminhoud van een donor, zeer effectief. Maar het inzetten van dit soort transplantaties van goede darmbacteriën is niet zonder risico's, en er is meer kennis nodig om de veiligheid te garanderen. Dat stellen artsen in een artikel dat dinsdag verscheen in het *British Medical Journal*. De afgelopen jaren hebben verschillende onderzoeken laten zien dat een 'poeptransplantatie' bij een hardnekkige *Clostridium*-infectie beter werkt dan een behandeling met antibiotica. De darmbacteriën van de donor kunnen de schadelijke *Clostridium*-bacterie doorgaans verdringen. In de VS bieden vijfhonderd ziekenhuizen deze behandeling inmiddels aan. Het donormateriaal komt doorgaans uit één laboratorium in Boston. Andere landen zijn nog wat terughoudend in het toelaten van deze procedure.

Maar er zijn inmiddels ook onderzoeken die kijken naar het effect van een transplantatie van darmbacteriën bij andere aandoeningen, zoals suikerziekte, overgewicht of prikkelbaar darmsyndroom. De vraag is hoe de poeptransplantaties moeten worden gereguleerd. Het is van belang om de donoren te screenen, zodat er met de gezonde bacteriën niet ook een ziekteverwekker mee komt. Bovendien zijn de effecten van de behandeling op lange termijn niet duidelijk. Darmbacteriën spelen bijvoorbeeld een rol bij overgewicht, en het is onduidelijk wat voor uitwerking donorbacteriën zullen hebben.

De onderzoekers doen een oproep om proeven met poeptransplantaties goed te controleren en zo meer kennis te verzamelen over de risico's. Dat moet snel gebeuren waarschuwen zij, want anders zou het kunnen zijn dat patiënten met chronische aandoeningen door alle positieve verhalen over poeptransplantaties zelf gaan experimenteren met deze techniek.

PETER DE WAARD EN SYBREN KOOISTRA nd.nl/economie BEELD AP / CHARMAINE NORONHA

Fonds op AEX, adres op Kanaaleiland

... Het is niet illegaal, maar zouden ook hier aan de beurs genoteerde bedrijven zich niet verre moeten houden van fiscaal al te gunstige constructies?

... Fondsen zonder kantoor in Nederland komen graag naar de Amsterdamse beurs.

► AMSTERDAM

Op de Amsterdamse beurs is het prettig toeven voor buitenlanders. Dat geldt niet alleen voor bedrijven, maar ook steeds meer voor beleggingsfondsen die statutair zijn gevestigd op een locatie die door velen wordt gezien als belastingparadijs. Alleen al in de eerste zes maanden van dit jaar deden 27 fondsen, die niet in Nederland kantoor houden, een emissie van aandelen via de beurs in Amsterdam. Daartoe behoren bedrijven als ArcelorMittal, Altice en Aperam, maar ook HAL Holding en Rorento, Robeco's obligatiefonds. Maar er zitten ook heel kleurrijke namen bij. Vorige week zei staatssecretaris Wiebes van Financiën een einde te willen maken aan de reputatie van Nederland als belastingparadijs. Dit betekent dat er een eind moet komen aan de Nederlandse handel in brievenbusmaatschappijen. Maar eigenlijk zou ook de beurs van Amsterdam schoon schip moeten maken. Beurswaakhond Autoriteit Financiële Markten (AFM) zegt hierbij geen taak te hebben en wil ook geen commentaar geven op het feit dat nogal wat beleggingsmaatschappijen formeel op een tropisch eiland of in de een of andere 'offshore-haven' domicilie genieten.

Een woordvoester van Euronext in Amsterdam zegt dat buitenlandse fondsen niet worden gediscrimineerd. Iedereen is welkom in Amsterdam zolang wordt voldaan aan wet en regelgeving. 'Euronext spant zich ook actief in voor een level playing field binnen Europa en zal Europese besluitvorming ten aanzien van dit onderwerp altijd ten uitvoer leggen', aldus woordvoester Rinke Reitsma. 'Het is wettelijk toegestaan een fiscaal gunstige vestigingsplaats te kiezen. Net als de gemiddelde Nederlander streeft een onderneming naar een fiscaal optimale situatie. En vergeet niet dat een beursnotering

onder toezicht staat en ook inkomsten en werkgelegenheid voor Nederland met zich meebrengt.'

band met Nederland

Dat deze fondsen vaak schuilgaan achter reeksen bv's maakt Euronext niet uit. De beurs heeft doorlopend contact met alle genoteerde instellingen en beschikt daarnaast over relevante middelen om toezicht te houden op de naleving van onze regels. Euronext is gehouden kennis van strafbare feiten, bijvoorbeeld belastingontduiking, met de relevante toezichthouder te delen. Reitsma zegt dat bij veel van de fondsen 'een soort van band' met Nederland bestaat, bijvoorbeeld via het management of via de adviseurs van de onderneming. 'In overige gevallen is vaak een keus gemaakt naar aanleiding van een vergelijking tussen de diverse beurzen.' De keuze voor Euronext Amsterdam komt volgens de beurs vaak voort uit de gunstige verhouding tussen kwalitatief hoogstaand advies en een robuuste en liquide markt met betrouwbaar toezicht tegen een gunstige prijs.

'Beurzen om ons heen hebben bijvoorbeeld een toezichthouder die niet in het Engels wil werken, kampen met verouderde regelgeving of brengen een disproportioneel hoog tarief in rekening', aldus Reitsma. Bij een aandelenemissie moeten overigens alle bestuurders een KYC-check (Know Your Customer) ondergaan. <

Roeibootjes aan de kust van Guernsey, een van de Kanaaleilanden waar veel buitenlandse bedrijven statutair gevestigd zijn.

FONDSEN DIE AANDELEN UITGAVEN IN AMSTERDAM

■ KANAALEILANDEN

- Tetragon Financial Group Hedgefonds
Opgericht in 2005, aan Euronext sinds 2007, gevestigd in Guernsey, hoofdkantoor in Londen.
- Eurocastle Investments Vastgoedfonds actief in Italië
Gevestigd in Guernsey, hoofdkantoor in New York.
- Volta Finance Beleggingsfonds
Gevestigd in Guernsey.
- Boussard & Gavaudan Beleggingsfonds

- Gevestigd in Londen, geregistreerd in Guernsey.
- NB Private Equity Partners Private equityfonds
Sinds 2007 aan Euronext, gevestigd in Guernsey, hoofdkantoor Dallas. Bazen: beursvehikel van Neuberger Berman Group LLC.
- Atrium European Real Estate Ltd Vastgoedfonds met panden in Centraal- en Oost-Europa
Gevestigd en geregistreerd in Jersey, sinds 2009 genoteerd op Euronext en ook op beurs Wenen. Bazen: contactpersoon in Londen.

- Yatra Capital Vastgoedfonds, projecten in India
Gevestigd in Jersey, investeringen lopen via K2 Property Limited, gevestigd op Mauritius.

■ BERMUDA

- BTG Pactual Participations Ltd Onderdeel UNIT BTG Pactual dat zelf op Euronext handelt. Zusterbedrijf van investeringsbank voor Braziliaanse cliënten en anderen.

■ PANAMA

- Thunderbird Resorts Internationale ontwikkelaar van resorts met casino's. Gevestigd in Panama en geregistreerd in de Maagdeneilanden.

- KAAIMANEILANDEN
- Leo Capital Growth Beleggingsmaatschappij gericht op de langere termijn.
Geregistreerd op Kaaiman Eilanden, registratie en hoofdkantoor verplaatst naar Dublin. Niet meer in Amsterdam genoteerd.

NATALIE RIGHTON / VK nd.nl/buitenland BEELD ANP / ED OUDENAARDEN

Europa weert zich tegen ruimteraket

... Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog oefent Nederland in het onderscheppen van raketten.

... De NAVO-oefening moet terroristen, maar ook Russen afschrikken.

► DEN HELDER

De Nederlandse marine doet de komende tien dagen voor de westkust van Schotland mee aan een internationale oefening om een raketaanval af te slaan. De NAVO-oefening is vooral bedoeld om de tanden te laten zien aan terreurgroepen zoals ISIS, maar ook andere vijanden. Een ballistische langeafstandsraket afschieten op Europa heeft geen zin meer, zo luidt de boodschap. 'Europa is nog niet aangevallen met ballistische raketten, maar het is zeker geen denkbeeldige dreiging', zegt commandeur Frank Sijtsma per telefoon vanaf het fregat De Zeven Provinciën. 'In Syrië zijn bijvoorbeeld honderden langeafstandsraketten ingezet tegen de eigen bevolking. Als terroristische groepen hun hand weten te leggen op dat soort raketten, dan is dat een groot probleem voor Europa. Als NAVO moeten we onszelf beschermen.'

Het is voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog dat er een zogenaamde ballistische raket in Europa wordt ge-

Het luchtverdedigings- en commandofregat De Zeven Provinciën.

lanceerd, zodat kan worden getest hoe snel en effectief NAVO-militairen erop reageren. Ballistische raketten zijn wapens die over een lange afstand en op zeer grote hoogte – via een baan buiten de atmosfeer – uiteindelijk op hun doel afdalen. Ze zijn gevuld met explosieven of een chemische of nucleaire inhoud. Het Nederlandse fregat De Zeven Provinciën doet deze week mee aan een vlootverband van tien schepen uit acht

NAVO-landen die samen de ballistische raketten zullen onderscheppen, zegt Sijtsma. Alleen de Amerikanen en Japanners hebben wapens die dit soort ballistische raketten echt uit de ruimte kunnen schieten, zodat de schade op de grond beperkt blijft. Nederland levert de specialistische radardata die daarvoor nodig is.

'Nederland detecteert de ballistische raket met radars aan boord van De Ze-

ven Provinciën. Die informatie geven we door aan een Amerikaans schip en zij hebben een 'missile' aan boord die de raket buiten de atmosfeer kan vernietigen', zegt Sijtsma. Volgens Defensie-minister Jeanine Hennis kan Nederland niet van de Verenigde Staten blijven verwachten dat zij alle capaciteiten leveren voor de verdediging van Europa. Nederland moet een steentje bijdragen.

Met de marine-oefening komt een raketschild voor Europa weer een stapje dichterbij. Het luchtafweersysteem is volgens de NAVO pas in 2018 volledig gereed. Tot die tijd moeten diverse militaire systemen worden aangepast en moet er worden geoefend. Deze oefening is daar onderdeel van, al spreekt Sijtsma liever niet van een 'raketschild', maar van een 'militair netwerk dat NAVO-bondgenoten beschermt'. Nederland gaat uiterlijk in 2018 vier fregatten uitrusten met speciale radars waarmee vroegtijdig ballistische raketten kunnen worden opgespoord.

Rusland

De Russen hebben gezegd dat een raketschild in Europa voor hen onacceptabel is, mede omdat de militaire apparatuur voor een groot deel fysiek in Oost-Europa wordt gebouwd, bij de

Russische grens dus. Maar Sijtsma is niet bang dat de Russen worden geprovoceerd door de oefening: 'We optimaliseren onze radars, ik geloof dat elk land dat doet.'

Het is de vraag of Rusland dit ook zo lichtzinnig opvat, want de NAVO laat deze week niet alleen bij Schotland haar spierballen zien. Vandaag begint in Spanje, Portugal en Italië ook nog eens de grootste militaire oefening sinds de Koude Oorlog. Aan de oefening doen 36.000 leden van de landmacht, de marine en de luchtmacht uit dertig landen mee.

Het scenario draait om een fictieve invasie van een kleine NAVO-lidstaat door een groot land. De oefening duurt tot begin november.

Alexander Vershbow, de plaatsvervangend secretaris-generaal van de NAVO, zei bij de openingsceremonie dat de grote oefening in Italië zal aantonen dat de verdragsorganisatie 'alles aankan'. Hij wees onder meer op nieuwe dreigingen na de Russische annexatie van de Krim, de inmenging van Moskou in Oost-Oekraïne en na de opkomst van terreurorganisaties in Libië en Syrië. Vershbow: 'In deze nieuwe wereld moeten de NAVO en haar bondgenoten en partners in staat zijn snel en doortastend op te treden.' <

KERKNIEUWS

■ **PROTESTANTSE KERK BEROEPEN** te Maurik (hervormd, deeltijd): S. de Kam te Echteld, die dit beroep heeft aangenomen en tevens in deeltijd gemeenteadviseur blijft voor Kerk in Ontwikkeling. **BEROEPBAAR:** proponent B. Coster te Vallgorguina, Spanje, tel 0034-938489614 of 0034-672189430, e-mail bcosternl@gmail.com.

■ **CHR. GEREFORMEERDE KERKEN jubileum**
 ENSCHEDE | 26 OKTOBER | vijftiende jaar predikant: ds. D. Dunsbergen (1957).

■ **NED. Geref. KERKEN BEROEPEN** te Krommenie: proponent J.A. Knol te Oegstgeest; te Lelystad (Nederlands-gereformeerd/christelijk-gereformeerd): W. Dijksterhuis te Voorthuizen/Barneveld.

EN VERDER

REDACTIE ND • BEELD ND

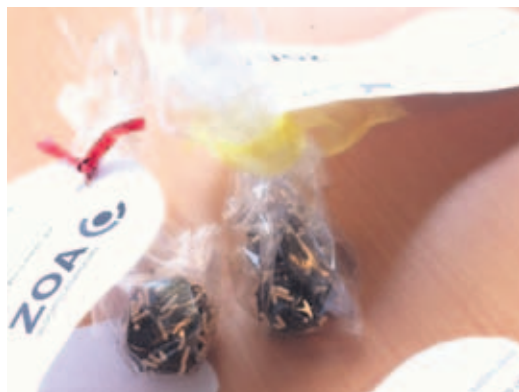
■ **HERFST BELEVEN OP DE JOHANNES CALVIJNSCHOOL**
 Groep 4 en 5 van de Johannes Calvijnsschool in Hoogeveen hebben meegedaan aan een workshop herfststukjes maken door leerlingen en studenten van het Roelof van Echten College en Terra MBO Emmen. De opdracht was om een kalebas uit te hollen. Docent Francie Sprakel blikt tevreden terug. 'Het is een bijzonder onderwijsproject waarin het basisonderwijs, vmbo en mbo met elkaar samenwerken. Het is geweldig om het enthousiasme bij hen te zien. Op deze manier is onderwijs echt een feest.'

■ **EXPEDITIE ICHTHUS COLLEGE LEVERT € 32.879,41 OP**
 13 vwo 5-leerlingen van het Ichthus College in Veenendaal hebben € 32.879,41 opgehaald. In het afgelopen seizoen hebben ze tal van activiteiten georganiseerd: sponsordiner, lessenmarathon, persoonlijke acties, enzovoorts. In mei zijn de leerlingen op reis geweest naar Georgië. Daar hebben ze kunnen zien in welke armoedige omstandigheden ouderen wonen en hebben ze gesprekken gevoerd met vluchtelingen. Door middel van blogs hebben ze hun ervaringen gedeeld. Zie: www.expeditiegeorgie.nl

■ **VOORLEESWEDSTRIJD OP DE TRIANGEL IN HOUTEN**
 Op basisschool De Triangel in Houten zijn voorleeswedstrijden gehouden om te bepalen wie er van iedere groep mee zou doen aan de schoolwedstrijd. Bente, Zonne, Jasmijn, Doreen, Anna-lynn, Alyssa en Merel werden winnaars van hun groepen en mochten strijden om de titel. De jury bestond uit Marlies Medema (columniste Eva) en Lucie Visser (boekhandel De Fakkel). De kinderen lazen mooi voor: rustig, op toon en met stemmetjes. Anna-lynn (rechts op de foto) werd uiteindelijk voorleeskampioen.

■ **ACTIE VLUCHTELINGENHULP ZOA OP DE ARK HUIZEN**
 De leerlingen van basisschool De Ark in Huizen wilden zelf iets voor vluchtelingen doen. Groep 8 begon met het bakken van allerlei lekkers en verkocht dat op een 'buitenmarkt'. ZOA verzorgde ondertussen op school een presentatie over de hulp die zij in Syrië aan vluchtelingen biedt. Alle leerlingen zijn daarna aan de slag gegaan met allerlei acties, waarmee ze 1117,45 euro ophaalden.

► tips? e-mail naar enverder@nd.nl

NL

ANP

Brein dreigt met boete voor illegaal kijken

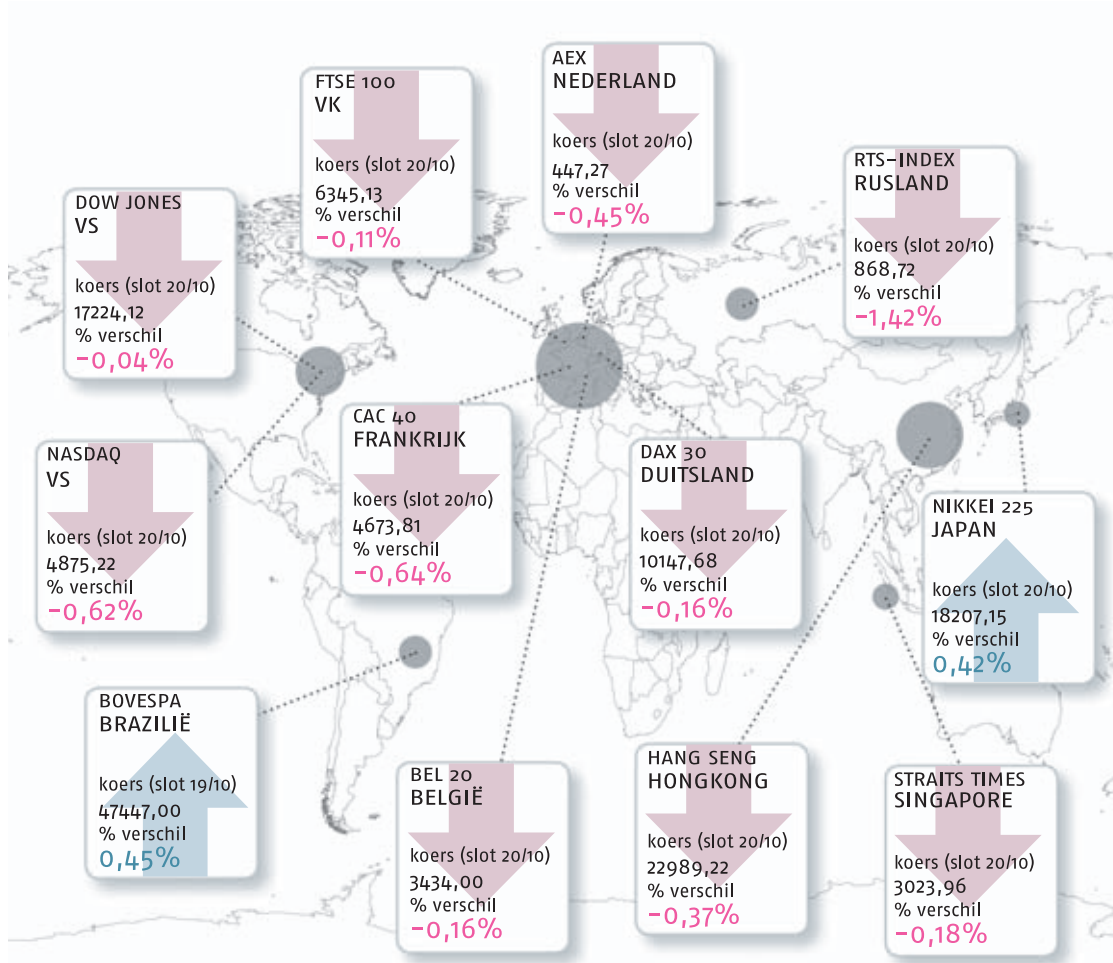
► **DEN HAAG**
 Stichting Brein verwacht dat de eerste boete voor het kijken via de illegale videodienst Popcorn Time binnen een maand wordt uitgedeeld in Nederland. Dat zegt Tim Kuik, directeur van de stichting. Hij reageert op de nieuwe Popcorn Time-versie BrowserPopcorn.xyz, waarmee films illegaal kunnen worden bekeken. 'Dat is een alarmende ontwikkeling. Het is illegaal en kijkers stellen zich bloot aan schadeclaims', zegt Kuik. In andere Europese landen worden individuen al langer boet voor het illegaal bekijken van films en series. Zo moesten Denen zo'n 300 euro betalen voor het illegaal kijken van de Michael Douglas-film *And so it Goes*. Ruim 600.000 Nederlanders gebruiken Popcorn Time. <

BEURS

ANP nd.nl/economie

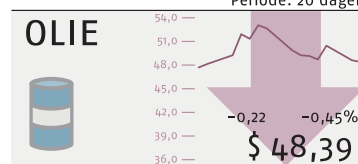
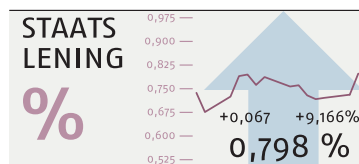
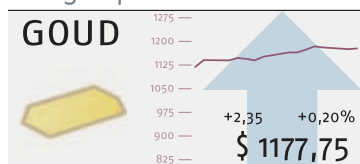
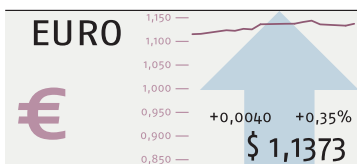
Europese beurzen boeken klein verlies

► **AMSTERDAM**
 De Europese beurzen zijn dinsdag met kleine verliezen gesloten. In Amsterdam was TNT een van de positieve uitzonderingen, door berichten dat de overname door FedEx aanzienlijk dichterbij lijkt te zijn gekomen. Aan het Damrak eindigde de AEX-index met een verlies van 0,5 procent op 447,27 punten. De MidKap kende een positievere dag en sloot met een plus van 0,5 procent op 672,77 punten. De beurzen in Frankfurt en Londen verloren tot 0,2 procent. De CAC40-index in Parijs leverde 0,6 procent in. De koers van TNT liep met 10 procent op tot 7,55 euro, vlak onder het bod van 8 euro dat FedEx voor het expressbedrijf op tafel heeft gelegd. Persbureau Reuters meldde dinsdag op basis van anonieme bronnen dat de Europese Commissie geen grote bezwaren heeft tegen die overname, waardoor het belangrijkste struikelblok voor de transactie verdwenen zou zijn. Het bericht over TNT werkte ook door op de beurskoers van het voormalige zusterbedrijf PostNL, dat nog altijd een groot belang heeft in TNT. Het postbedrijf won in de MidKap ruim 8 procent.

Bron:

vwdgroup:

COLOFON

Uitgave van Nederlands Dagblad B.V.
 Hermesweg 20, 3771 ND Barneveld,
 tel. 0342 411 711
 Postbus 111, 3770 AC Barneveld,
www.nd.nl

ABONNEMENTEN
 tel. 0342 411 711
 e-mail: abonneservice@nd.nl
www.nd.nl/abonneservice

ADVERTENTIES
 tel. 0342 411 711,
 Ma. t/m vr. 8.30-17.00 uur;
 fax 0342 411 612;
 e-mail: advertentie@nd.nl
FAMILIEBERICHTEN
 € 0,97 (incl. 21% btw.), per mm, per kolom;
 e-mail: familiebericht@nd.nl.
 Via site € 0,88 (incl. 21% btw.) per mm, per kolom.
RUBRIKSADVERTENTIES
 zie nd.nl/advertieren
SLUITINGSTERMIJN
 rubriksadvertenties één dag voor plaatsing vóór 12.00 uur; zakelijke advertenties reserveren vóór 09.00 uur, aanleveren vóór 11.00 uur; familieberichten vóór 13.00 uur; geboorte- en overlijdensadvertenties vóór 16.00 uur. Advertenties voor maandageditie: zakelijke advertenties vrijdag tot 12.00 uur; rubriksadvertenties vrijdag tot 12.00 uur; familieberichten e-mail of fax zaterdag tot 17.00 uur.

REDACTIEADRESSEN
ALGEMEEN
 Postbus 111, 3770 AC Barneveld;
 tel. 0342 411711; fax 0342 411611;
 e-mail: redactie@nd.nl
POLITIEKE REDACTIE
 Postbus 20018, 2500 EA Den Haag;
 tel. 070 3183180; fax 070 3453101;
 e-mail: politiek@nd.nl

AUTEURSRECHTEN
 Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van de inhoud van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Nederlands Dagblad B.V., c.q. de desbetreffende auteur.

BANK
 IBAN NL21INGB0659441144
 BIC code INGBNL2A
 Identificatienummer:
 NL44ZZ090569430000

BEZORGING
 Informatie over bezorging tijdens kantooruren: 0342 411711.
 Op zaterdag van 8.30 tot 10.30 uur. Mailen kan ook: service@nd.nl of ga naar onze site nd.nl/bezorging. Of SMS 222 naar 1008 (55 cent per bericht) wanneer u vandaag geen krant hebt ontvangen. Wanneer u voor het eerst gebruik maakt van deze service vermeld dan uw e-mailadres, postcode en huisnummer.

AEX FONDSSEN

	sk	vk	%
aalberts industries	↓ 26,76	26,8	-0,50
aegon	↓ 5,34	5,47	-2,47
ahold	↓ 17,45	17,5	-0,65
akzo nobel	↓ 60,03	60,4	-0,65
altice	↓ 19,55	19,72	-0,86
arcelor mittal	↓ 5,31	5,47	-2,89
asml holding	↓ 77,64	78,3	-0,89
boskalis	↑ 41,96	41,8	+0,32
delta lloyd	↓ 7,26	7,64	-4,96
dsm, kon.	↓ 45,64	46,1	-1,09
gemalto	↓ 61,38	62,2	-1,35
heineken	↑ 78,93	78,5	+0,46
ing groep c.	↓ 12,86	13,0	-1,00
kpn	↑ 3,22	3,19	+0,78
nn group	↑ 28,00	27,9	+0,36
oci	↑ 24,03	23,9	+0,46
philips, kon.	↓ 22,41	22,5	-0,64
randstad	↓ 50,88	50,9	-0,22
relx	↓ 15,11	15,12	-0,07
royal dutch shell a	↓ 24,20	24,2	-0,35
tnt express	↑ 7,55	6,86	+10,0
unibail-rodamco	↓ 240,65	240,	-0,08
unilever	↓ 40,04	40,2	-0,50
vopak kon.	↑ 35,87	35,5	+1,00
wolters-kluwer	↓ 29,78	29,8	-0,05

MIDKAP FONDSSEN

	sk	vk	%
air france-klm	↓ 6,29	6,40	-1,72
aperam	↑ 29,05	28,9	+0,48
arcadis	↑ 23,34	23,31	+0,13
asm international	↑ 31,36	31,70	-1,07
bam groep, kon.	↑ 4,58	4,55	+0,61
be semiconductor ind.	↑ 16,02	16,2	-1,45
binckbank	↓ 7,89	7,92	-0,37
corbion	↑ 21,02	20,7	+1,28
eurocomm. prop.	↑ 42,25	42,1	+0,25
fagron	↓ 18,81	19,13	-1,67
flow traders	↑ 35,06	34,5	+1,48
fugro	↓ 17,92	18,0	-0,42
galapagos	↓ 45,08	45,4	-0,70
grandvision	↑ 24,48	24,3	+0,51
imcd	↑ 32,02	31,5	+1,41
nsi	↑ 3,94	3,90	+0,90
postnl	↑ 3,63	3,35	+8,30
sbm offshore	↑ 13,04	12,92	+0,97
sligro food	↑ 34,06	33,9	+0,35
ten cate	↑ 24,38	24,3	+0,16
tkh group	↓ 31,10	31,2	-0,51
tomtom	↓ 9,39	9,57	-1,81
usg people	↑ 13,06	12,97	+0,66
vastned	↑ 42,10	41,8	+0,66
wereldhave	↑ 54,94	54,7	+0,37

